

Godišnje izvješće

2021

NSA Annual Safety Report

Agencija za sigurnost željezničkog prometa
Croatian Railway Safety Agency
Radnička cesta 39 | HR-10000 | Zagreb | Croatia |

Sadržaj

1.	Uvod	4
1.1.	Svrha izvješća.....	4
1.2.	Glavni zaključci	4
2.	English summary	6
3.	Strategija sigurnosti, programi i inicijative.....	8
3.1.	Strateške i planske aktivnosti.....	8
3.2.	Sigurnosne preporuke	10
3.3.	Ostale sigurnosne mjere	10
3.4.	Ustrojstvo i rad ASŽ	11
4.	Stanje sigurnosti željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj	14
4.1.	Opći podaci.....	14
4.2.	Relevantni pokazatelji koji se odnose na sigurnost	19
4.3.	Podaci o nedostacima i nepravilnostima u odvijanju željezničkog prometa i upravljanju željezničkom infrastrukturom, koji su značajni za sigurnost.....	21
4.4.	Primjena zajedničkih sigurnosnih metoda	23
5.	EU zakonodavstvo i regulativa	25
5.1.	Uvođenje 4. Željezničkog paketa i promjene zakonodavnog okvira.....	25
5.2.	Odstupanja od sustava izdavanja ovlaštenja subjektima nadležnima za održavanje...	36
6.	Djelatnost agencije	36
6.1.	Postupanje i rješavanje upravnih stvari	36
6.2.	Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture	37
6.3.	Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod željezničkih prijevoznika	39
6.4.	Nadzor subjekata nadležnih za održavanje (ECM)	42
6.5.	Autorizacija vozila.....	44
6.6.	Izdavanje dozvola za strojovođe	44
6.7.	Izdavanje ostalih tipova rješenja	45
6.8.	Suradnja sa nacionalnim tijelom nadležnim za sigurnost Republike Slovenije (NSA-SI)	45
6.9.	Suradnja sa željezničkim prijevoznicima	47
7.	Inspekcijski nadzor	47
7.1.	Plan i strategija	47
7.2.	Rezultati nadzora.....	48
8.	Primjena zajedničkih sigurnosnih metoda (CSM)	56
8.1.	Sustav upravljanja sigurnošću	56

8.2.	Procjena rizika	56
a.	<i>Sustavi upravljanja rizikom (SMS)</i>	57
b.	<i>Željeznička vozila</i>	57
c.	<i>Infrastrukturni podsustavi</i>	57
d.	<i>Subjekti nadležni za održavanje (ECM)</i>	58
e.	<i>Zajednički sigurnosni pokazatelji (CSI)</i>	58
8.3.	Unutarnji nadzor SMS-a	59
8.4.	Sudjelovanje i implementacija EU projekata	59
9.	Kultura sigurnosti	60
9.1.	Razvoj sigurnosne kulture	60
9.2.	Inicijativa sigurnosne kulture	61
9.3.	Projekti i komunikacija	61
10.	Uvođenje sustava upravljanja kvalitetom	62
ANNEX: Progress with Interoperability		64

1. Uvod

1.1. Svrha izvješća

ASŽ za sigurnost željezničkog prometa je, sukladno Zakonu o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine", br. 63/2020 u daljnjem tekstu: Zakon), obvezna Agenciji Europske unije za željeznice (ERA-i) svake kalendarske godine podnijeti izvješće o svom radu u prethodnoj godini. Izvješće je namijenjeno informiranju europskih i nacionalnih državnih institucija te dionika željezničkog sektora. Izvješće sadržajno obuhvaća djelatnost i ustrojstvo Agencije, informacije o stanju sigurnosti i sigurnosnim pokazateljima željezničkog sustava u Republici Hrvatskoj, bitne promjene hrvatskog i EU zakonodavstva koje se odnose na sigurnost željezničkog sustava, pregled aktivnosti Agencije prema području nadležnosti, rad inspektora i aktivnosti nadzora, pregleda i audita sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture, željezničkih prijevoznika i subjekata nadležnih za održavanje, informacije o suradnji Agencije s tijelima nadležnim za sigurnost drugih zemalja članica Europske unije, informacije o suradnji s Agencijom Europske unije za željeznice (ERA), informacije o ostvarivanju načela javnosti rada Agencije, informacije o uvođenju 4. željezničkog paketa i izmjenama u EU zakonodavstvu te načela i smjernice nacionalne strategije sigurnosti željezničkog sustava. Izvješće je dostupno na internetskim stranicama Agencije te Agencije Europske unije za željeznice.

1.2. Glavni zaključci

ASŽ je u izvještajnom razdoblju ostvarila sve svoje zadaće koje su pred nju postavljene sukladno ovlastima propisanim Zakonom. Ciljevi utvrđeni Strateškim planom Ministarstva za razdoblje 2021. – 2023. godine i Godišnjim programom rada i razvoja Agencije za 2021. godinu **su realizirani na zadovoljavajući način s obzirom na sva ograničenja u radu (posebno vezano za kadrove i Pandemiju COVID-19)**. Usprkos takvim okolnostima, ASŽ je uspostavila odgovarajuću organizaciju rada i tijekom 2021. godine ispunila ciljeve u pogledu izdanih rješenja iz njezine nadležnosti, i obavila odgovarajući broj inspekcijskih nadzora i audita sustava upravljanja sigurnošću (audita) - sukladno planiranom (prema Programu rada i razvoja Agencije za 2021.).

Pored poslova koje su ostvarili zaposlenici Agencije u 2021. godini na rješavanju upravnih predmeta, provođenju inspekcijskih pregleda, nadzora i audita sustava upravljanja sigurnošću, izdavanja dozvola za strojovođe, puštanja vozila u uporabu i upisa u registar vozila, ASŽ je imala i značajno povećani obim suradnje s ERA-om i nacionalnim tijelima ovlaštenim za sigurnost u pogledu priprema i prilagodbe željezničkog sustava za provedbu 4. željezničkog paketa (koji je stupio na snagu 16. lipnja 2020. godine nakon stupanja na snagu novog Zakona o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava).

Na temelju provedenih analiza iz ovog Izvješća, može se zaključiti da bilježimo daljnji trend poboljšanja većine sigurnosnih pokazatelja.

Iako možemo primijetiti prema pregledu nacionalnih sigurnosnih pokazatelja za period od 2016. do 2021. godine da je broj ozbiljnih nesreća u 2021. godini porastao u odnosu na 2020. godinu za jednu ozbiljnu nesreću, **i dalje bilježimo smanjeni broj pokazatelja u odnosu na petogodišnji prosjek (u 2021. godini bilježi se smanjenje od 25,7%).**

Pored toga, treba spomenuti da je sukladno pregledu najvažnijih sigurnosnih pokazatelja za razdoblje od 2016.-2021. godine broj **značajnih nesreća** za 2021. godinu ostao na istoj razini kao onaj iz 2020. te da je **i dalje održano smanjenje u odnosu na petogodišnji prosjek** u iznosu od -16%.

Treba istaknuti da se je na ŽCP-ima kao najkritičnijim točkama na željezničkoj infrastrukturi, u 2021. godini dogodilo 6 ozbiljnih nesreća i 29 nesreća, pri čemu je smrtno stradalo 6 osoba i teško je ozlijeđeno 7 osoba, dok su se u 2020. godini dogodile 4 ozbiljne nesreće i 26 nesreća, pri čemu je usmrćeno 4 osoba i teško ozlijeđeno 6 osoba. Ukupan broj ozbiljnih nesreća i nesreća na ŽCP-ima u 2021. godini povećan je za pet izvanrednih događaja (16,7%), broj smrtno stradalih osoba povećan je za dvije osobe (50%), a broj teško ozlijeđenih osoba povećan je za jednu osobu (16,7%).

ASŽ će u narednom razdoblju nastaviti pratiti, promicati i provoditi razvoj regulatornog okvira sigurnosti, poticati razvoj i unapređenja sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika te **promovirati kulturu sigurnosti željezničkog sustava**. Posebno ističemo da će naredni period biti i dalje izazovan za Agenciju i za željeznički sustav Republike Hrvatske u cjelini u pogledu daljnje prilagodbe i provođenja 4. željezničkog paketa u kontekstu uvođenja jedinstvenog sustava EU željeznica kroz nove zadatke koje je dobila ERA i sva nacionalna tijela ovlaštena za sigurnost u zemljama članicama, a naročito u pogledu jedinstvenog sustava izdavanja potvrda za željezničke prijevoznike i davanje odobrenja za vozila unutar EU.

2. English summary

In the reporting period, the NSA performed all its tasks assigned to it in accordance with the powers prescribed by the Act. The goals set by the Strategic Plan of the Ministry for the period 2021-2023 and the Annual Program of Work and Development of the NSA for 2021 have been realized satisfactorily, considering all the limitations in work (especially related to personnel and the COVID-19 Pandemic). Despite such circumstances, the NSA established an appropriate organization of work and during 2021 fulfilled the goals regarding the issued decisions under its jurisdiction, and performed the appropriate number of inspections and audits of the safety management system (audits) - in accordance with the planned (according to the Work and Development Program of the NSA for 2021). In addition to the work performed by the NSA's employees in 2021 on resolving administrative cases, conducting inspections, supervision and audits of safety management systems, issuing licenses to train drivers, putting vehicles into use and registering them in the vehicle register, the NSA also had significantly increased cooperation with the ERA and the national safety authorities regarding the preparation and adaptation of the railway system for the implementation of the 4th railway package (which entered into force on 16th of June 2020 following the entry into force of the new Safety and Interoperability Railway System Act-SIRS Act (The Official Gazette ("Narodne novine") No. 63/2020)).

Regarding the limitations in the work of the NSA, it should be noted that the insufficient number of employees in the NSA (for some activities the NSA does not need professional staff at all) in some cases caused problems in issuing decisions (approvals) for commissioning and/or supervision of structural subsystems, issuing single safety certificates for railway undertakings and related to SMS supervision. However, thanks to a multidisciplinary approach and redistribution of work, the NSA's employees together with the Director were able to solve these problems and issue appropriate solutions. There is still a risk that the lack of staff could affect the fulfilment of objectives within the implementation of new and increased tasks imposed on the NSA under the 4th railway package and the fulfilment of tasks undertaken by the NSA in the Cooperation Agreement with the NSA. European Railways (ERA) regarding the issuance of single safety certificates and authorizations for placing vehicles in service/markets through a single point of contact (The One-Stop Shop; OSS).

Based on the analyzes carried out in this Report, it can be concluded that we are recording a further trend of improvement in most safety indicators.

Although we can notice, according to the review of national safety indicators for the period from 2016 to 2021, that the number of serious accidents in 2021 increased compared to 2020 by one serious accident, we still note a reduced number of indicators compared to the five-year average (in 2021, a decrease of 25.7% is recorded).

In addition, it should be mentioned that according to the review of the most important safety indicators for the period from 2016 to 2021, the number of significant accidents for 2021 remained at the same level as that of 2020, and that the reduction in comparison to the five-year average in the amount of -16% was still maintained.

It should be noted that in 2021, 6 serious accidents and 29 accidents took place on railway crossings, as the most critical points on the railway infrastructure, in which 6 people died and 7 people were seriously injured, while in 2020 there were 4 serious accidents and 26 accidents, in which 4 people were killed and 6 people were seriously injured. The total number of serious accidents and accidents on railway crossings in 2021 increased by five (16.7%), the number of fatalities increased by two persons (50%), and the number of seriously injured increased by one person (16.7%).

In the coming period, the NSA will continue to monitor, promote and implement the development of the safety regulatory framework, encourage the development and improvement of the safety management system of infrastructure managers and railway undertakings, and promote the safety culture of the railway system. We especially point out that the next period will continue to be challenging for the NSA and for the railway system of the Republic of Croatia as a whole in terms of further adaptation and implementation of the 4th railway package in the context of the introduction of a unified EU railway system through new tasks given to ERA and all national bodies authorized to safety in the member countries, and especially with regard to the unified system of issuing single safety certificates and granting authorizations for vehicles within the EU.

3.Strategija sigurnosti, programi i inicijative

3.1. Strateške i planske aktivnosti

Tijekom proteklog izvještajnog razdoblja nastavno na implementaciju 4. željezničkog paketa (nakon 16. lipnja 2020.), ASŽ je značajno unaprijedila Strategiju nadzora željezničkog sustava u Republici Hrvatskoj (u nastavku: Strategija nadzora). Ovaj zahtjevan i složen dokument je u prethodnom razdoblju izrađen u verziji nacrtu (V-0 od 2.12.2021.), a na tragu je sustavnih poboljšanja ASŽ (prema poglavlju 13.2 Izvješća – dostavljeno ERA-i sukladno Akcijskom planu nakon nadzora-audita 2020.).

Nadzor željezničkih prijevoznika i upravitelja infrastrukture provodi se u skladu sa člankom 9. Zakona. U tom sklopu ASŽ obavlja poslove nadzora nad uspostavom sustava upravljanja sigurnošću željezničkog prijevoznika i upravitelja infrastrukture iz članka 24. i 25. Zakona. U skladu s ovom nadležnošću ASŽ je dužna primijeniti načela utvrđena u odgovarajućim sigurnosnim metodama u smislu odredaba Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/762 , pri čemu osigurava da aktivnosti nadzora obuhvaćaju provjeru da željeznički prijevoznik i upravitelj infrastrukture primjenjuje:

sustav upravljanja sigurnošću kako bi se nadgledala njihova djelotvornost,

pojedinačne ili djelomične dijelove sustava upravljanja sigurnošću, uključujući operativne aktivnosti, pružanje usluga održavanja i opskrbu materijalima te ugovaranje vanjskih usluga kako bi se nadgledala njihova djelotvornost i

odgovarajuće zajedničke sigurnosne metode pri čemu se aktivnosti nadzora, prema potrebi, odnose i na subjekte nadležne za održavanje.

Sukladno Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2018/761 ASŽ je dužna nakon izdavanja jedinstvenih potvrda o sigurnosti i uvjerenja o sigurnosti provoditi nadzor sustava upravljanja sigurnošću sukladno sigurnosnoj metodi koja je propisana s ovom obvezujućom uredbom.

ASŽ je postavila Strategiju i Program nadzora (zajedno s pojedinačnim planovima nadzora), prema kojima ASŽ:

prikuplja i analizira podatke/informacije iz različitih izvora kao ulazni materijal za nadzor. Izvori mogu uključivati informacije prikupljene tijekom:

- ocjenjivanja sustava upravljanja sigurnošću,
- rezultate prethodnih aktivnosti nadzora - inspekcija,
- informacije iz odobrenja za podsustave ili vozila,
- izvješća/preporuke nacionalnih istražnih tijela u vezi s nesrećama,
- informacije od susjednih NSA-a,
- izvješća ili podatke o nesrećama/incidentima,

- godišnja izvješća željezničkih prijevoznika ili upravitelja infrastrukture o sigurnosti koja se dostavljaju nacionalnom tijelu nadležnom za sigurnost,
- godišnja izvješća o održavanju koja dostavljaju subjekti nadležni za održavanje, prigovore građana,
- i druge relevantne izvore.

(b) utvrđuje područja rizika u nadzornoj strategiji za ciljne aktivnosti nadzora, prema potrebi uključujući ona koja su rezultat integracije ljudskih i organizacijskih faktora te upravljanja tim faktorima;

(c) razvija Program nadzora (s pojedinačnim planovima nadzora), kojima pokazuje kako će provoditi nadzornu strategiju tijekom trajanja valjanih potvrda o sigurnosti i uvjerenja o sigurnosti;

(d) analizira i izrađuje procjenu sredstava potrebnih za provedbu plana ili planova na temelju utvrđenih ciljanih područja;

(e) osigurava sredstva za provedbu plana ili planova (u skladu s Državnim proračunom i Financijskim planom Agencije);

(f) osigurava da su u Programu nadzora uključena sva pitanja povezana s prekograničnim operacijama ili infrastrukturom u koordinaciji s drugim nacionalnim tijelima nadležnima za sigurnost.

U 2021. godini napravljena su i poboljšanja u radu ASŽ:

- Uveden je Sustav upravljanja kompetencijama (*Competence Management System (CMS)*) usklađen s Vodičem ERA-e ([*Competence Management framework for authorities*](#)) – izrađen je novi dokument za upravljanje kompetencijama u Agenciji „Vodič za upravljanje kompetencijama“;
- Provedena je detaljna analiza kadrova - Novo zapošljavanje u ASŽ za sigurnost željezničkog prometa; KLASA: 112-01/21-05/04, dokument na koji je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture dalo suglasnost za zapošljavanje određenog broja uposlenika koji nedostaju u ASŽ, a za koje je i ERA-a u svom auditu utvrdila da zbog nedostatka kadrova postoje velike poteškoće u radu ASŽ;
- Izrađen je nacrt „Strategije nadzora željezničkog sustava u Republici Hrvatskoj“ - nadzor koji se temelji na prioritetima rizika sukladno Zakonu te obvezujućim EU uredbama i [ERA vodiču](#);
- Poboljšan je postupak ocjene sigurnosti kod izdavanja jedinstvenih sigurnosnih potvrda i uvjerenja o sigurnosti (razrađene su razine nesukladnosti i postupanja/mjere za otklanjanje nesukladnosti – temeljem Strategije nadzora);
- Poboljšani su postupci nadzora koji se provode na temelju prioriteta rizika, povezani su postupci nalaza inspektora i nalaza SMS auditora kao i ocjene sigurnosti kako bi se ojačao postupak izdavanja sigurnosnih rješenja (potvrda/uvjerenja) i odobrenja za puštanje vozila (tipova vozila) na tržište te ojačala ukupna sigurnost željezničkog

sustava (temeljem Strategije nadzora, točke 5.3.2 i pogl. 8. – Ocjena usklađenosti sa sigurnosnim ciljevima, procjene rizika i mjere za ublažavanje rizika);

- Uspostavom Strategije nadzora i Programa nadzora, Agencija se usmjerava na jačanje sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika na način da se nadzori (inspekcija/auditi SMS-a) usmjeravaju na kontrolu učinkovitosti postupaka sustava i njegovo jačanje, a manje na pojedince i njihovo kažnjavanje;
- Agencija je u prethodnom razdoblju (temeljem preporuka ERA-e) pokrenula komunikaciju sa susjednim tijelima EU nadležnim za sigurnost (NSA-SI i NSA-HU) u cilju jačanja zajedničkog nadzora i suradnje kod izdavanja sigurnosnih potvrda i odobravanja vozila za stavljanje na tržište u slučaju prekograničnog prijevoza.

S ciljem uvođenja sustava upravljanja kvalitetom ASŽ se u travnju 2020. godine prijavila, a zatim u 2021. nastavila aktivnosti na implementaciji projekta Ministarstva pravosuđa i uprave: “Uvođenje sustava upravljanja kvalitetom u javnu upravu RH” financiranog iz Operativnog programa “Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.” te je odabrana kao jedno od 118 pilot tijela. Osim benefita za Agenciju i njene zaposlenike, cilj Agencije je da uvođenje sustava upravljanja kvalitetom donose i brojne benefite za korisnike usluga. Korisnicima će izvršavanje aktivnosti s kojima se susreću tijekom određenih procesa biti znatno jednostavnije jer će broj fizičkih odlazaka u različite organizacije kao i broj potrebnih dokumenata biti uvelike smanjen.

3.2. Sigurnosne preporuke

ASŽ (NSA-HR) je tijekom 2021. godine održavala kontinuiranu suradnju s AIN-om (putem e-maila i telefona uslijed pandemije COVID-19). Pri tome treba istaknuti suradnju u sklopu istražnih postupaka te poduzimanju radnji u vezi sa sigurnosnim preporukama, sukladno Zakonu. ASŽ je zaprimila u 2021. ukupno 6 izvješća istražnih postupaka te je sukladno sigurnosnim preporukama provodila nadzor provođenja istih.

3.3. Ostale sigurnosne mjere

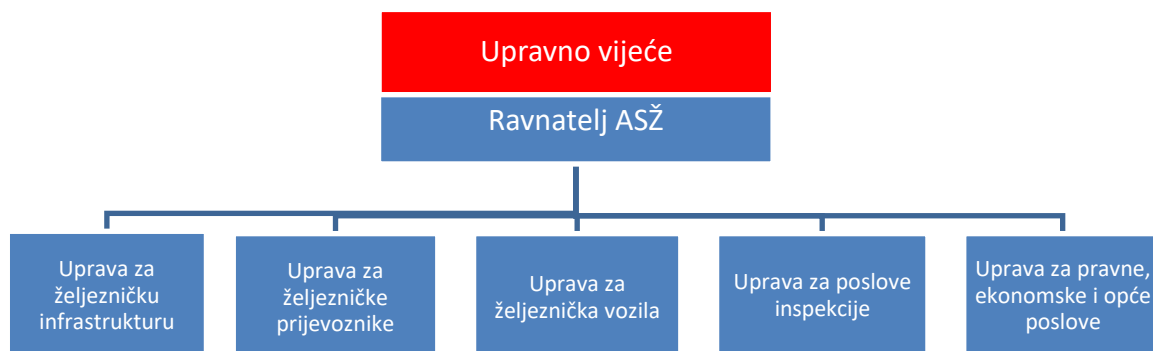
Vezano za ostale sigurnosne mjere, ASŽ je u 2021. godini izdao dvije obvezujuće mjere prema upravitelju infrastrukture. Jedna mjera se odnosi na nalog za zaposjedanje službenih mjesta na prugama u prometu a koja nisu propisno zaposjednuta. Druga se odnosi na dugotrajno isključenje uređaja za osiguranje željezničko - cestovnih prijelaza zbog učestale neispravnosti u radu i izvanrednih događaja, te je naloženo dovođenje u ispravno stanje i to ugradnjom zamjenskog i sigurnijeg tehničkog rješenja.

3.4. Ustrojstvo i rad ASŽ

ASŽ za sigurnost željezničkog prometa (u daljnjem tekstu: ASŽ) je pravna osoba s javnim ovlastima sa sjedištem u Zagrebu kojoj je u izvještajnom razdoblju, sukladno Zakonu i Zakonu o ustanovama ("Narodne novine", br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08 i 127/19), povjerena zadaća reguliranja i nadzora sigurnosti željezničkog sustava Republike Hrvatske.

Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada). ASŽ obavlja svoje aktivnosti na temelju javnih ovlasti kao djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku, a obavlja i druge poslove koji su u skladu s propisima donesenim na temelju nacionalnih zakona i izravno primjenjivim propisima Europske unije.

Tijela Agencije su Upravno vijeće i ravnatelj, i oni za svoj rad odgovaraju Vladi. Agencijom upravlja Upravno vijeće koje se sastoji od predsjednika i četiri člana koje imenuje Vlada nakon provedenog javnog natječaja na vrijeme od pet godina, s mogućnošću ponovnog imenovanja.

Slika 1 – Organizacijska struktura Agencije

Čelnik ASŽ je ravnatelj, koji predstavlja i zastupa ASŽ, vodi stručni rad, organizira rad i poslovanje Agencije te obavlja i druge poslove u skladu sa Zakonom i Statutom (organizacijska struktura - slika 1). Ravnatelj obavlja svoju dužnost profesionalno kao zaposlenik Agencije, a imenuje ga Vlada na temelju javnog natječaja na vrijeme od četiri godine, s mogućnošću ponovnog imenovanja.

Uvjeti za imenovanje članova Upravnog vijeća i ravnatelja propisani su Zakonom.

Statutom i drugim općim aktima uređuju se pitanja značajna za djelatnost, ustroj i rad, kao što su: unutarnje ustrojstvo, predstavljanje i zastupanje, financiranje, poslovno planiranje i godišnje izvještavanje, rad i poslovanje, ovlasti i način odlučivanja, opći akti, tajnost podataka, javnost rada te druga pitanja značajna za rad ASŽ.

Unutarnje ustrojstvo, nazivi i djelokrug unutarnjih ustrojstvenih jedinica, organizacija i način rada ustrojstvenih jedinica, nazivi radnih mjesta, broj izvršitelja, opis poslova i potrebnih stručnih uvjeta za njihovo obavljanje uređeno je Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i

sistematizaciji radnih mjesta. Postojeća sistematizacija, odnosno potreban broj izvršitelja temelji se na poslovima i ovlastima Agencije propisanim Zakonom te drugim poslovima koje je ASŽ obvezna obavljati kao pravna osoba s javnim ovlastima, odnosno kao ustanova/javna služba. Radi lakšeg pregleda strukture administrativnih kapaciteta Agencije u 2021. godini daje se prikaz u tablici 1.

Tablica 1 – Sistematizacija i popunjenost radnih mjesta u Agenciji u 2021. godini

NAZIV	STANJE NA 1.1.2021.			STANJE NA 31.12.2021.		
	Sistematizirani broj izvršitelja	Popunjeno	Razlika +/-	Sistematizirani broj izvršitelja	Popunjeno	Razlika +/-
Ravnatelj	1	1	0	1	1	0
Pomoćnik ravnatelja	3	3	0	3	3	0
Uprava za željezničku infrastrukturu	5	2	-3	5	2	-3
Uprava za željezničke prijevoznike	4	1	-3	4	1	-3
Uprava za željeznička vozila	5	3	-2	5	3	-2
Uprava za poslove inspekcije	9	4	-5	9	4	-5
Uprava za pravne, ekonomske i opće poslove	4	2	-2	4	2	-2
UKUPNO	31	16	-15	31	16	-15

Ministarstvo, ASŽ i Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu (AIN), kao tijela javne vlasti nadležna za željeznički sustav Republike Hrvatske surađuju s ciljem ostvarenja sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava.

Agencija je tijekom 2021. godine pratila, promicala i provodila regulatorni okvir sigurnosti uključujući i nacionalna sigurnosna pravila, sudjelovala u izradi nacрта prijedloga zakonskih i

podzakonskih propisa potrebnih za obavljanje sigurnog tijeka željezničkog prometa iz nadležnosti Ministarstva te surađivala s drugim tijelima javne vlasti radi usklađivanja aktivnosti u smislu podizanja razine sigurnosti željezničkog sustava. Agencija je surađivala s državnim tijelima u postupcima i aktivnostima sigurnosti željezničkog sustava, kako slijedi.

Vezano za suradnju s Ministarstvom, važno je istaknuti sudjelovanja u radnim grupama u izradi:

- Pravilnika o općim uvjetima za građenje u zaštitnom pružnom i infrastrukturnom pojasu,
- Pravilnika o željezničkim vozilima,
- Pravilnika o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne i fizičke osobe ovlaštene za održavanje željezničkih vozila,
- Pravilnika o ovlaštenju strojovođa,
- Pravilnika o tehničkim uvjetima za sigurnost željezničkog prometa kojima moraju udovoljavati željezničke pruge,
- Pravilnika o popisu stručnih izvršnih radnika željezničkog sustava,
- Pravilnika o uvjetima za određivanje križanja željezničke pruge i drugih prometnica.

4. Stanje sigurnosti željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj

4.1. Opći podaci

Prema podacima upravitelja infrastrukture – HŽ Infrastrukture d.o.o. dobivenih iz izvješća o sigurnosti za 2021. godinu, bilježi se povećanje ukupnog broja izvanrednih događaja (ozbiljnih nesreća, nesreća i incidenata) u usporedbi s 2020. godinom za oko 8,9%. (Tablica 2 Slike 3 i 4).

U 2021. godini dogodilo se ukupno 11 ozbiljnih nesreća, što je u odnosu na petogodišnji prosjek smanjenje za 4 ozbiljne nesreće (smanjenje za 25,7%), broj nesreća je povećan za 10 nesreća (povećanje za 9,5%), dok je broj incidenata smanjen za 87 incidenata (smanjenje od oko 10,8%).

Prema pregledu najvažnijih sigurnosnih pokazatelja, iskazanih prema ERA-a metodologiji, u 2021. godini broj značajnih nesreća ostao je na istoj razini u odnosu na 22 značajne nesreće u 2020. godini (Tablica 5) (što je 16 % manje u odnosu na petogodišnji prosjek). Isto tako, broj usmrćenih je 10 kao i 2020., dok je teže ozlijeđenih je za 4 osobe više (povećanje u odnosu na petogodišnji prosjek za 21,2%).

Od ukupno 10 usmrćenih osoba u 2021. godini (Tablica 5), na ŽCP-ima je usmrćeno 6 osoba (3 osobe smrtno stradale na ŽCP-ima osiguranim signalno-sigurnosnim uređajima, 2 osobe smrtno stradale na ŽCP-u osiguranom prometnim znacima i trokutom preglednosti te jedna osoba smrtno stradala na pješačkom prelazu), a 4 četiri osobe smrtno su stradale kao posljedica neopreznog kretanja uz prugu ili prelaska pruge na nedozvoljenim mjestima.

Treba naglasiti da se najveći broj incidenata u 2021. godini (od ukupno 719) dogodio kod potkategorije lom branika na ŽCP-ima (402), što je povećanje od 6 % u odnosu na 2020. godinu (378), te puknuća tračnica (96), što je povećanje od 20 % u odnosu na 2020. godinu (80).

Prema pokazateljima koji se odnose na pretkazivače nesreća u 2021. godini treba istaknuti broj puknuća tračnica (96) što je povećanje od 20% u odnosu na 2020. (80) te izbacivanje i druge deformacije kolosijeka (24) što je dvostruko veći iznos u odnosu na prošlu 2020. (12). U 2021. je zabilježen jedan (1) ispad signalizacije u nesigurno stanje (u 2020. godini nije bilo ispada).

Tablica 2 – Ukupan broj ozbiljnih nesreća u 2020. godini i uzroci nastanka istih

OZBILJNE NESREĆE	Ukupno - 2019	Osobni propust radnika HŽ Infrastrukture	Osobni propust radnika prijevoznika	Tehnički nedostatak na infrastrukturi	Tehnički nedostatak na vučnim i vučenim vozilima	Vremenska nepogoda	Nesmotreno ili zlonamjerno djelovanje putnika	Nesmotreno ili zlonamjerno djelovanje korisnika ŽCP-a	Nesmotreno ili zlonamjerno djelovanje neovlaštenih osoba	Nesmotreno ili zlonamjerno djelovanje trećih osoba
Sudar vlakova	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Iskliznuće vlaka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ozbiljne nesreće na ŽCP-ima	6	0	0	0	0	0	0	6	0	0
Nesreće osoba koje su prouzročila željeznička vozila u pokretu	4	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Sudar ili iskliznuće pri manevriranju	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sudar ili iskliznuće željezničkih vozila za posebne namjene	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Požari ili eksplozije na željezničkim vozilima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Druge ozbiljne nesreće	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO:	11	0	1	0	0	0	0	6	4	0

Izvor: Izvješće o sigurnosti za 2021. godinu, HŽ Infrastruktura d.o.o.

Nacionalne sigurnosne pokazatelje upravitelj infrastrukture, HŽ Infrastruktura d.o.o., iskazao je u svojem Izvješću o sigurnosti za 2021. godinu kroz tri kategorije izvanrednih događaja:

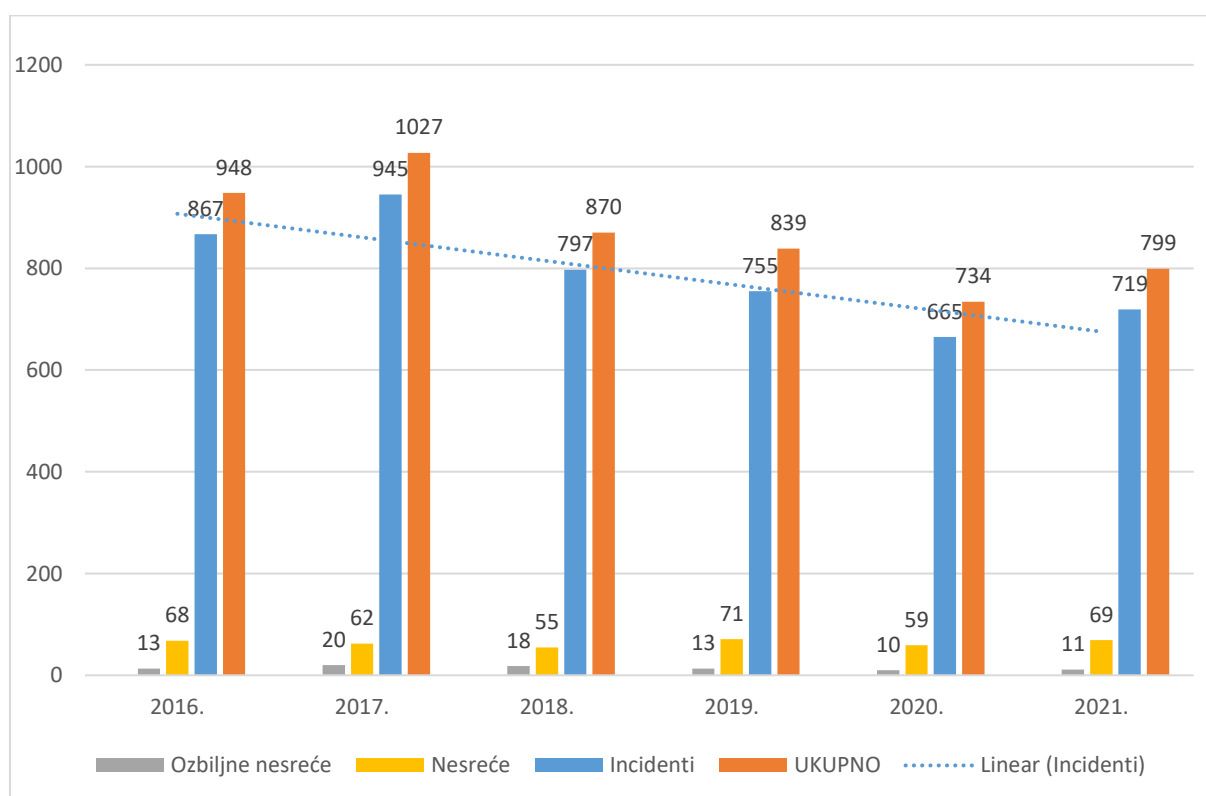
ozbiljne nesreće, nesreće i incidenti¹ (Tablica 3). U Tablici 4 dan je prikaz ukupnog broja ozbiljnih nesreća u 2021. godini.

Tablica 3 – Pregled nacionalnih sigurnosnih pokazatelja u periodu od 2016. do 2021. – izvanredni događaji

Kategorija izvanrednih događaja	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	Prosjek 2016.-2020.	(2021./Prosjek) x100	(2021./2020.) x100
Ozbiljne nesreće	13	20	18	13	10	11	15	74,32	110,00
Nesreće	68	62	55	71	59	69	63	109,52	116,95
Incidenti	867	945	797	755	665	719	806	89,23	108,12
UKUPNO	948	1027	870	839	734	799	884	90,43	108,86

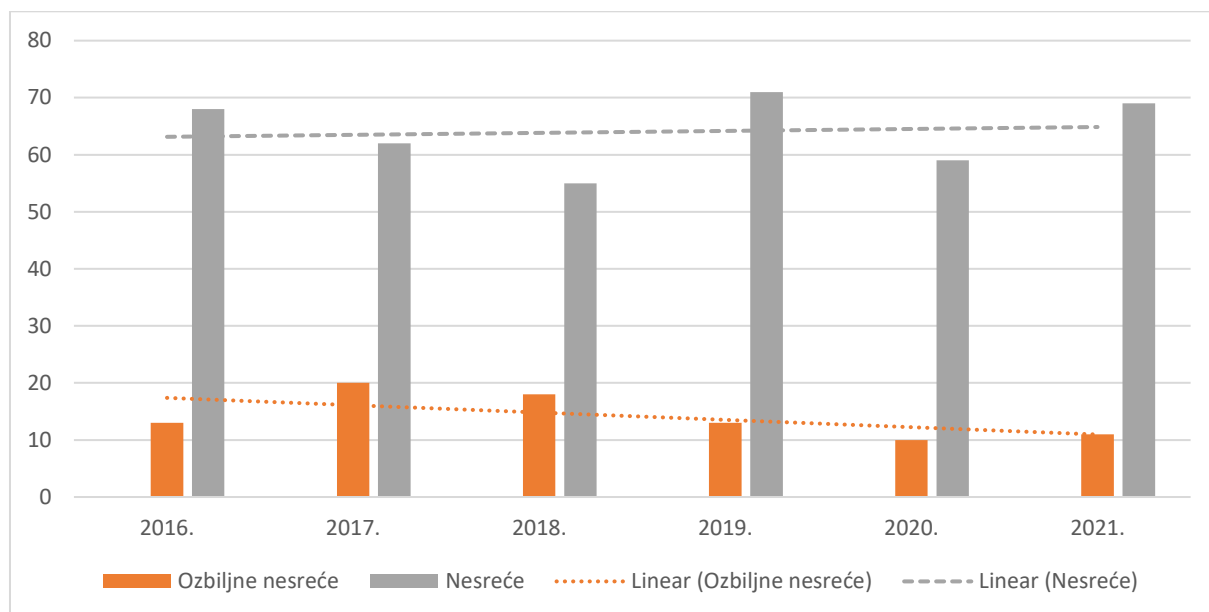
Izvor: Izvješće o sigurnosti za 2021. godinu, HŽ Infrastruktura d.o.o.

Slika 2 – Pregled nacionalnih sigurnosnih pokazatelja za period 2016.-2021. – incidenti, nesreće i ozbiljne nesreće (prema Tablici 3)

¹ Prema Zakonu **incident** je svaki događaj, osim nesreće i ozbiljne nesreće (značajne nesreće), povezan s odvijanjem željezničkog prometa koji utječe na sigurnost željezničkog sustava; **nesreća** je neželjeni ili nenamjerni iznenadni događaj ili iznenadni događaj ili slijed takvih događaja koji ima štetne posljedice, a koji može biti sudar, iskliznuće, nesreća na ŽCP-u i pješačkom prelazu preko pruge, nesreća s ljudskim žrtvama uzrokovana vozilom u pokretu, požar i drugo.

Slika 3 – Pregled nacionalnih sigurnosnih pokazatelja za period 2016.-2021. – ozbiljne nesreće i nesreće (prema Tablici 3)

Razvoj zajedničkih sigurnosnih pokazatelja prati se prema metodologiji ERA-e (Tablica 4). Ovi pokazatelji iskazani su s naslova značajnih nesreća za 2020. u Tablici 4, u kojoj su sadržane kategorije značajnih nesreća te njihov ukupan i relativan broj. Relativan broj nesreća iskazan je u odnosu na ostvarene vlak – kilometre.

Tablica 4 – Ukupan i relativan broj (prema vlak-kilometrima) značajnih nesreća za 2019.

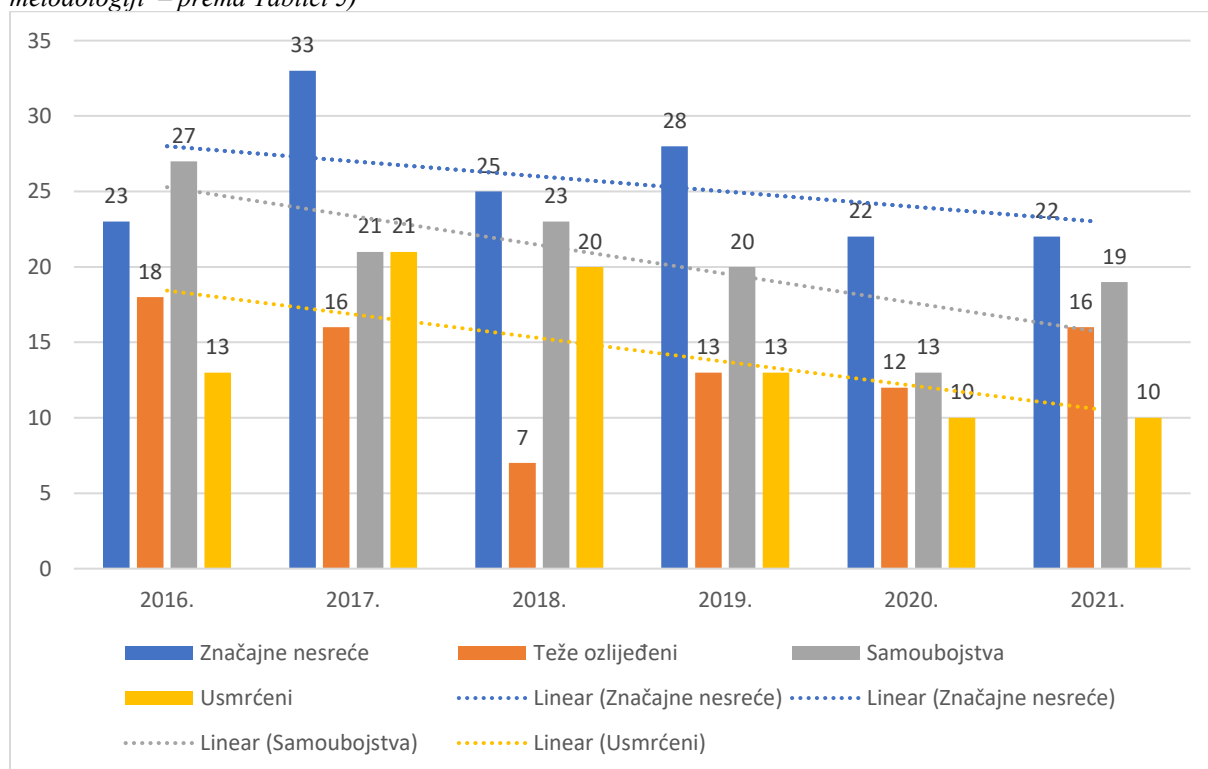
ZNAČAJNE NESREĆE	Ukupan broj	Relativan broj (prema vlak-kilometrima)
Sudar vlaka sa željezničkim vozilom	1	4,7E-08
Sudar vlaka s preprekom unutar slobodnog profila	0	0
Iskliznuća vlaka	2	9,58E-08
Nesreće na ŽCP-ima, uključujući nesreće u kojima sudjeluju pješaci na ŽCP-ima	12	5,75E-07
Nesreća osoba koje uključuju željezničko vozilo u pokretu, osim samoubojstva i pokušaja samoubojstva	6	2,87E-07
Požar u željezničkom vozilu	0	0
Ostalo	1	4,79E-08
UKUPNO:	22	-

Tablica 5 – Pregled najvažnijih zajedničkih sigurnosnih pokazatelja za razdoblje 2015.-2020. godine (sukladno ERA metodologiji)

Godina	Značajne nesreće	Teže ozlijeđeni	Samoubojstva	Usmrćeni
2016.	23	18	27	13
2017.	33	16	21	21
2018.	25	7	23	20
2019.	28	13	20	13
2020.	22	12	13	10
2021.	22	16	19	10
Prosjek 2016.-2021.:	26,2	13,2	20,8	15,4
$((2021./\text{prosjeck})-1)\times 100$	-16,0	21,2	-8,7	-35,1
$((2021./2020.)-1)\times 100$	0,0	33,3	46,2	0,0

Izvor: Izvješće o sigurnosti za 2021.. godinu, HŽ Infrastruktura d.o.o.

Slika 4 – Pregled najvažnijih sigurnosnih pokazatelja za razdoblje 2016.-2021 godine (sukladno ERA metodologiji – prema Tablici 5)

U 2021. godini smrtno je stradalo 10 osoba, što je jednako odnosu na 2020. godinu, a u odnosu na petogodišnji prosjek smanjenje za oko 35%. Pored toga u 2021. bilježimo 6 samoubojstva više u odnosu na 2020., za 8,7% manje u odnosu na petogodišnji prosjek. Nadalje, teže ozlijeđenih je za 4 više u odnosu na 2020., što predstavlja povećanje za 33,3 %, a u odnosu na petogodišnji prosjek povećanje za 21,2 %. I na kraju, bilježi se isti broj značajnih nesreća u odnosu na 2020., a što je u odnosu na petogodišnji prosjek smanjenje za 16%..

4.2. Relevantni pokazatelji koji se odnose na sigurnost

I dalje u Republici Hrvatskoj su najveći sigurnosni problemi u željezničkom sustavu odnose se na željezničko-cestovne prijelaze. Prema podacima iz Izvješća o sigurnosti upravitelja infrastrukture za 2021. godinu navodi se broj aktivnih i pasivnih ŽCP-a. Jedna od mjera za povećanje sigurnosti ŽCP-a, pored mjera koja su vezane za razne akcije oko osvješćivanja javnosti te podizanje sigurnosne kulture, svakako je ulaganje u aktivne ŽCP-e. Prema Tablici 10 vidljivo je da su ulaganja u ŽCP-e u periodu od 2015. do 2021. godine bila minimalna.

Tablica 6 – Broj željezničko – cestovnih prijelaza (2015.-2021.)

Vrsta ŽCP-a	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.
a. Aktivni ŽCP-i	592	585	584	585	565	565	553
Ručni	193	193	193	194	196	196	205
Automatski s upozorenjem korisnika	91	89	88	91	92	92	91
Automatski sa zaštitom korisnika	308	303	303	300	277	277	257
Sa zaštitom pruge	0	0	0	0	0	0	0
b. Pasivni ŽCP-i	906	921	921	927	947	948	896
c. UKUPNO (a+b)	1498	1506	1505	1512	1512	1513	1449

Izvor: Izvješća o sigurnosti, HŽ Infrastruktura d.o.o.

Pored razvijenosti ŽCP-a, kao jednog od značajniji pokazatelja sigurnosti željezničkog prometa, na ovom mjestu treba istaknuti i ostale važne pokazatelje koji utječu na sigurnost, pa tako želimo istaknuti i stalni trend povećanja prometa, što je svakako dobar pokazatelj ali ujedno traži povećanu brigu i daljnji razvoj sustava upravljanja sigurnošću.

Prema podacima preuzetim s internet stranica Državnog zavoda za statistiku bilježi se zadnjih godina lagani trend rasta teretnog prometa u Republici Hrvatskoj (Tablica 9; Slika 6). Posljedica je to stalne liberalizacije tržišta, uvođenje novih prijevoznika kroz primjenu EU zakonodavstva,

posebno vezano uz preuzimanje pravnog okvira 3. i 4. željezničkog paketa nakon ulaska Republike Hrvatske u sastav punopravnog članstva unutar Europske unije.

Teretni promet u 2021. u odnosu na 2020. godinu bilježi manji pad - za oko 4%, a u odnosu na 2013. bilježi povećanje za 52%. Za razliku od teretnog prometa, putnički promet je od 2013. u stalnom padu (iako u 2021. bilježi rast u odnosu na 2020. za oko 20%), što je zasigurno posljedica sporije liberalizacije u tom dijelu prijevoza (do 2021. imali smo samo jednog putničkog prijevoznika – HŽ Putnički promet d.o.o.).

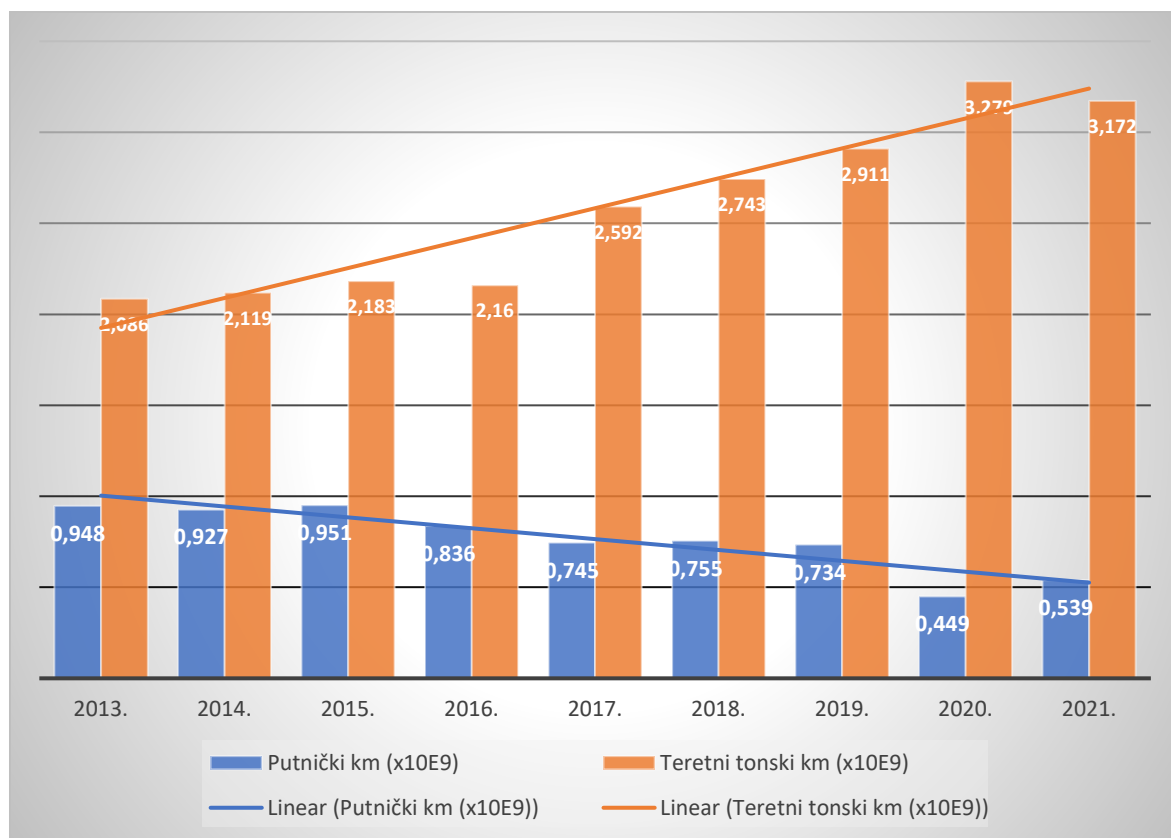
Ulaskom novih željezničkih prijevoznika bilježimo povećanje teretnog prometa, iako, moramo biti svjesni da se puni kapaciteti prijevoznika ne mogu ostvariti zbog **zastarjelih pruga na kojima su u cilju održavanja prihvatljive razine sigurnosti ograničene brzine.**

Tablica 7 – Pregled putničkog i teretnog prijevoza u razdoblju 2013. do 2021. godine

Godina	Putnički km (x10E9)	Teretni tonski km (x10E9)
2013.	0,948	2,086
2014.	0,927	2,119
2015.	0,951	2,183
2016.	0,836	2,160
2017.	0,745	2,592
2018.	0,755	2,743
2019.	0,734	2,911
2020.	0,449	3,279
2021.	0,539	3,172

Izvor: Državni zavod za statistiku (<https://podaci.dzs.hr/2021/hr/9968>)

Slika 5 – Pregled putničkog i teretnog prijevoza u razdoblju od 2013. do 2021. godine (prema Tablici 7)

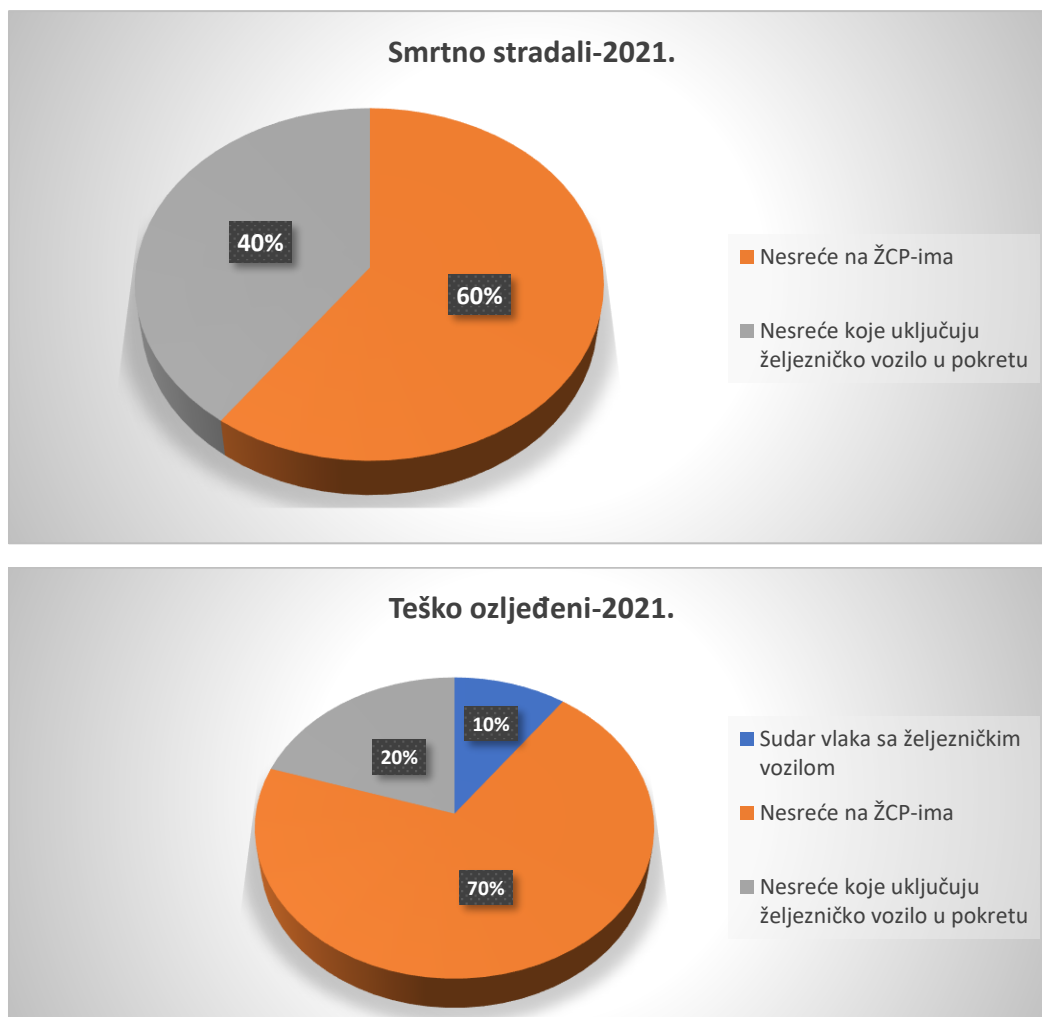

4.3. Podaci o nedostacima i nepravilnostima u odvijanju željezničkog prometa i upravljanju željezničkom infrastrukturom, koji su značajni za sigurnost

U ovom dijelu navodimo nepravilnosti, koje su primijećene nakon obavljenih unutarnjih kontrola željezničkog prometa od strane upravitelja infrastrukture i koje smatramo da su značajne za sigurnost:

- Na ŽCP-ima kao najkritičnijim točkama na željezničkoj infrastrukturi, u 2021. godini dogodilo se 6 ozbiljnih nesreća i 29 nesreća, pri čemu smrtno stradalo 6 osoba i teško je ozlijeđeno 7 osoba, dok su se u 2020. godini dogodile 4 ozbiljne nesreće i 26 nesreća, pri čemu je usmrćeno 4 osoba i teško ozlijeđeno 6 osoba.

Slika 6 – Broj teško ozlijeđenih i smrtno stradalih prema kategoriji značajnih nesreća u 2021. – nesreće na ŽCP-ima i nesreće koje uključuju željezničko vozilo u pokretu (prema Izvještaju o sigurnosti za 2021.-HŽ Infrastruktura d.o.o.)

- U cilju prevencije nesreća te osvješćivanja opće javnosti, osobito djece i mladih, HŽ Infrastruktura d.o.o. već gotovo dvadeset godina provodi edukativnu akciju: "Vlak je uvijek brži". Zbog pandemije COVID 19, akcija se u 2021. provodila u smanjenom i izmijenjenom obliku.
- U 2021. godini provedena je modernizacija i elektrifikacija dionice pruge Zaprešić – Zabok (23,8 km) u kojoj je uključeno 16 ŽCP-a, te je osigurano 8 ŽCP-a – „Poljanec“, „Križovljan“, „Strmec“, „Krušljevec“ i „Brezje“ u Varaždinskoj županiji te „Dukovec“, „Bračak“ i „Horvati“ u Krapinsko – zagorskoj županiji.
- U 2021. godini iz redovite funkcije regulacije prometa i dalje je bio isključen ŽCP „Kupljenovo“ u km 010+383 pruge R201 na lokaciji: Novi Dvori-Luka radi praćenja rada uređaja MS 2000 (detektora vlaka), a nakon izvanrednog događaja 22.6.2020. nakon kojeg je istražno povjerenstvo utvrdilo da je za izvanredni događaj odgovoran korisnik ŽCP-a.

- ŽCP „Klara Blok3“ u km 000+910 pruge M404 (lokacija: Klara-Delta rasputnica) nakon naleta vlaka na cestovna vozila (3.12.2021.) smatra se neosiguranim zbog nesigurnog rada uređaja ŽCP-a (prema nalazima stručnog povjerenstva).
- Upravitelj infrastruktura i dalje navodi problematiku neispravnosti ŽCP-a koji u svojem sastavu imaju uređaj za detekciju vlaka MS 2000, zbog čega je Agencija krajem protekle 2021. godine započela razrađivati obvezujuću mjeru (prema članku 14. stavku (1) Zakona).
- U 2021. godini upravitelj infrastrukture razmjenjivao je informacije po pitanju sigurnosti sa željezničkim prijevoznicima (HŽ Cargo i HŽ PP) i u tom sklopu važno je istaknuti informacije koje se odnose na:
 - Pojačano proklizavanje vlaka uslijed viška masti na tračnicama
 - Nepravilno označavanje stupova glavnih signala
 - Nepravilno označavanje laganih vožnji
 - Neurednosti u radu izvršnih radnika HŽ infrastrukture
 - Primjedbe prijevoznika na isključene ŽCP-e iz funkcije regulacije prometa zbog projekta uključenja novog ESSU, a odnose se na prometovanje vlakova i postupanje strojovođa u privremenim uvjetima
 - Primjedbe prijevoznika na dugotrajno isključivanja ŽCP-a iz funkcije regulacije prometa zbog neispravnosti rada uređaja za detekciju vlaka tipa MS2000
 - Skretanje pozornosti prijevoznicima da ne postupaju na nepropisno dane signalne znakove i da ne preuzimaju pisane naloge ako nisu uručeni sukladno pozitivnim propisima.

HŽ Infrastruktura u svom Izvješću o sigurnosti za 2021. godinu ističe da su sve neurednosti koje se navode od strane željezničkih prijevoznika i HŽ Infrastrukture sagledane od strane mjerodavnih organizacijskih jedinica HŽ Infrastrukture i prijevoznika te su iste otklonjene.

4.4. Primjena zajedničkih sigurnosnih metoda

U ovom dijelu navodimo najvažnije dijelove o primjeni zajedničkih sigurnosnih metoda iz izvješća upravitelja infrastrukture (HŽ-Infrastruktura d.o.o.) za 2021. godinu, a koji su bitni za ukupnu ocjenu ostvarenja sigurnosnih ciljeva na razini cijelog željezničkog sustava kao i za određivanje prioriternih točaka nadzora željezničkog sustava od strane Agencije u narednom periodu.

Upravitelj infrastrukture je primjenu zajedničkih sigurnosnih metoda prema Uredbi (EU) 1078/2012² detaljno razradio u Pravilniku o organizaciji i načinu obavljanja kontrole primjene sustava upravljanja sigurnošću (Pravilnik HŽI-659).

Sukladno članku 4. Uredbe (EU) 1078/2012 do sada je sa željezničkim prijevoznicima i subjektima nadležnim za održavanje potpisano 18 ugovora o razmjeni podataka značajnih za sigurnost, od toga su u 2021. godini dva (LOG RAIL i INRAIL).

Sukladno Pravilniku, upravitelj infrastrukture pratio je u 2021. godini četiri akcijska plana³ zbog prijedene granice prihvatljivosti odstupanja od postavljenih sigurnosnih ciljeva definiranim Operativnim planovima provedbe Politike sigurnosti HŽI od 2016-2021:

- **Sklapanje ugovora o međusobnim pravima i obvezama između upravitelja infrastrukture, vlasnika/posjednika/koncesionara industrijskih kolosijeka i željezničkog prijevoznika** – U 2020. godini sklopljeno je 8 ugovora o međusobnim pravima i obvezama između upravitelja infrastrukture, vlasnika/posjednika/koncesionara industrijskog kolosijeka te je time do sada sklopljeno 71 ugovora (35% od ukupno aktivnih industrijskih kolosijeka);
- **Puknuće tračnica** – U svojem Izvješću o sigurnosti za 2021. godinu upravitelj infrastrukture navodi mjere iz Akcijskog plana koje nisu realizirane u predviđenom roku i za koje je predviđen novi rok (do kraja 2022. godine):
 - Provesti navarivanje AT zavara na mjestima gdje je var niži od 1mm – pruga M202 Zagreb-Rijeka – NS Rijeka – nastavak radova na dionici pruge Plase – Škrlevo
 - M604 Oštarije-Split – NS Split – radovi između Gračaca i Malovana
 - Osposobiti radnike za rukovanje i staviti u funkciju uređaje za ručno ultrazvučno ispitivanje tračnica i zavara i uređaj za mjerenje ravnosti zavara
- **Deformacije kolosijeka** - U svojem Izvješću o sigurnosti za 2021. godinu upravitelj infrastrukture navodi mjere iz Akcijskog plana koje nisu realizirane u predviđenom roku i za koje je predviđen novi rok (do kraja 2022. godine):
 - Dionica pruge Zabok – Sveti Križ Začretje: pojedinačna zamjena betonskih pragova, zamjena VPD-3, zamjena dvostrukih elastičnih prstenova, predizanje DDT
 - Dionica pruge L103 Karlovac – Kamanje – DG: dopuna zastorne prizme
 - Izrada nove Upute 330 o ugrađivanju i održavanju tračnica i skretnica u dugačkim trakovima

² Uredba Komisije (EU) br. 1078/2012 od 16. studenog 2012. o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za kontrolu koju će primjenjivati željeznički prijevoznici i upravitelji infrastrukture nakon izdanog rješenja o sigurnosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i rješenja o sigurnosti za obavljanje usluga željezničkog prijevoza te subjekti nadležni za održavanje (Tekst značajan za EGP) (SL L 320, 17.11.2012., str. 8–13; (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 1078/2012)

³ Sukladno Uredbi (EU) 1078/2012 i njezinom članku 4.1 iz Priloga akcijski plan se izrađuje za utvrđene slučajeve nesukladnosti koji se smatraju neprihvatljivim.

- **Postavljeni predmeti na pruzi** – Upravitelj infrastrukture navodi da će se učinkovitost Akcijskog plana vezano za ovu točku prikazati po implementaciji svih mjera, najkasnije do kraja 2022. godine.

Vezano uz iskustva u provedbi Uredbe (EU) 402/2013⁴ upravitelj infrastrukture je u svojem Izvješću o sigurnosti za 2021. godinu naveo:

- Zapisnik o utvrđivanju relevantnosti i značaja promjene: Organizacijska promjena – Promjena rada izvršnih radnika u pojedinim kolodvorima i radnim mjestima uslijed smanjenja broja trasa vlakova za prijevoz putnika
- Zapisnik o utvrđivanju relevantnosti i značaja promjene: Tehnička promjena – Rekonstrukcija i dogradnja željezničkog mosta „Lonja“ u km 9+931,50=455+090,50 na pruzi M201 DG-Botovo-Dugo Selo.

5. EU zakonodavstvo i regulativa

5.1. Uvođenje 4. Željezničkog paketa i promjene zakonodavnog okvira

Agencija je u proteklom periodu nastavila s primjenom novog zakonodavnog okvira (započeto tijekom 2020. nakon uvođenja 4. željezničkog paketa kroz novi Zakon koji je stupio na snagu 16. lipnja 2020.) te sukladno obvezujućim uredbama EU. S obzirom na izmjene koje su se dogodile u tom pogledu, izrađena je pregledna Tablica 11, u kojoj su navedene aktivnosti i promjene u radu Agencije, te učinkovitost primjene 4. željezničkog paketa (u sklopu zadataka utvrđenih tijekom 1. kruga audita ERA-e iz 2020. godine).

Tablica 5 - Ocjena učinkovitosti primjene 4. željezničkog paketa

[Novi Zakon](#) – Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine", broj 63/2020)

[Stari Zakon](#) – Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine", broj 82/13, 18/15, 110/15 i 70/17)

⁴ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 402/2013 od 30. travnja 2013. o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 352/2009 (Tekst značajan za EGP); *OJ L 121, 3.5.2013, p. 8–25*

br	Aktivnost - novi Zakon, članak 8.	Aktivnost - stari Zakon, članak 9.	Aktivnosti na provedbi novog zakonodavnog okvira i ocjena učinkovitosti primjene 4. željezničkog paketa
1.	Jedinstvene potvrde o sigurnosti (<i>Single Safety Certification</i> – SSC)-sukladno poglavlju IV novog Zakona	Potvrde o sigurnosti – sukladno poglavlju IV starog Zakona	Aktivnosti: - Suradnja s ERA-om sukladno obvezama prema Sporazumu o suradnji - Sukladno poglavlju IV novog Zakona - Nova Uredba (EU) 2018/763⁵ o utvrđivanju praktičnih aranžmana - Nova Uredba o zajedničkoj sigurnosnoj metodi i zahtjevi za Sustav upravljanja sigurnošću (u nastavku: SMS) – Odluka (EU) 2018/762⁶ - Obrada zahtjeva kroz jedinstvenu kontaktnu točku (OSS) <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi što je osigurano kroz Novi vodič – Vodič za podnošenje zahtjeva za izdavanje jedinstvene potvrde o sigurnosti za teritorij Republike Hrvatske <u>Prostor za poboljšanje:</u> - Unapređenje suradnje s tijelima susjednih država EU nadležnih za sigurnost (NSA-ima) u pogledu potpisivanja ugovora (protokola) o suradnji-uvjeti za SMS i zajednički nadzor za prekogranične kolodvore i prugu. - Provedba nadzora željezničkih prijevoznika (audit SMS-a sukladno

⁵ Provedbena Uredba Komisije (EU) 2018/763 od 9. travnja 2018. o utvrđivanju praktičnih aranžmana za izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti željezničkim prijevoznicima u skladu s Direktivom (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EZ) br. 653/2007 (Tekst značajan za EGP) (SL L 129, 25.5.2018., str. 49–67 ; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2018/763)

⁶ Delegirana Uredba Komisije (EU) 2018/762 od 8. ožujka 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda u vezi sa zahtjevima za sustav upravljanja sigurnošću na temelju Direktive (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi Komisije (EU) br. 1158/2010 i (EU) br. 1169/2010; SL L 129, 25.5.2018., str. 26–48

			Strategiji nadzora i prioritetima rizika)
2.	Odobrenja za stavljanje vozila na tržište i odobrenje za tipove vozila (<i>Vehicle authorisation – VA</i>)-sukladno poglavlju IX novog Zakona	Odobrenje za puštanje u uporabu strukturnih podsustava (infrastrukturnih podsustava i vozila) – sukladno poglavlju IX starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - Suradnja s ERA-om sukladno obvezama prema Sporazumu o suradnji - Sukladno poglavlju IX novog Zakona - Nova Uredba EU 2018/545⁷ - Obrada zahtjeva kroz jedinstvenu kontaktnu točku (OSS) <u>Ocjena:</u> Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi što je osigurano kroz Novi vodič - Vodič za podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za stavljanje vozila na tržište na željezničkoj mreži Republike Hrvatske <u>Prostor za poboljšanje:</u> - Unapređenje suradnje s tijelima susjednih država EU nadležnih za sigurnost (NSA-ima) u pogledu potpisivanja ugovora o suradnji (protokol) - uvjeti za SMS i zajednički nadzor vozila na području prekograničnih kolodvora i pruge. - Provedba nadzora željezničkih vozila (inspekcijski nadzor sukladno Strategiji nadzora i prioritetima rizika)
3.	Izdavanje uvjerenja o sigurnosti za upravitelja infrastrukture – sukladno člancima 33., 34. i 35. novog Zakona	Uvjerenje o sigurnosti sukladno člancima 30., 31. i 32. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> Aktivnosti su propisane smjernicama objavljenim na Internet stranicama Agencije. U primjeni je nova Uredba (EU 2018/762), kojom su uređene nove zajedničke sigurnosne metode u vezi sa zahtjevima za sustav upravljanja sigurnošću, a koja se primjenjuje od

⁷ Provedbena Uredba Komisije (EU) 2018/545 od 4. travnja 2018. o utvrđivanju praktičnih aranžmana za postupak odobravanja željezničkih vozila i postupak odobravanja tipa željezničkih vozila u skladu s Direktivom (EU) 2016/797 Europskog parlamenta i Vijeća (Tekst značajan za EGP) (SL L 90, 6.4.2018., str. 66–104; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2018/545)

			16.6.2020., kada je stupio na snagu novi Zakon, odnosno počeo se primjenjivati 4. željeznički paket. Uvođenjem nove Uredbe (EU) 2018/762 stavljene su izvan snage uredbe Komisije (EU) br. 1158/2010 i (EU) br. 1169/2010. <u>Ocjena:</u> Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi <u>Prostor za poboljšanje:</u> - Unapređenje suradnje s tijelima susjednih država EU nadležnih za sigurnost (NSA-ima) u pogledu potpisivanja ugovora o suradnji (Protokol) - uvjeti za SMS i zajednički nadzor infrastrukture na području prekograničnih kolodvora i pruge. - Provedba nadzora željezničke infrastrukture sukladno Strategiji nadzora i prioritetima rizika
4.	Odobrenja za puštanje u uporabu infrastrukturnih podsustava u skladu sa Zakonom i izravno primjenjivim propisima EU: - Građevinski, - Elektroenergetski - Prometno-upravljački i signalno-sigurnosni (u nastavku: PU-SS) Sukladno poglavlju VIII. novog Zakona	Izdavanje odobrenja za puštanje u uporabu strukturnih podsustava (infrastrukturnih podsustava i vozila) – sukladno poglavlju VIII. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> Aktivnosti se provode sukladno novim vodičima: - Vodič za građevinski podsustav - Vodič za elektroenergetski podsustav - Vodič za PU-SS; - Nije bilo promjena u postupku u odnosu na stari Zakon osim što je u novom Zakonu propisano da Agencija objavi vodiče za podnošenje zahtjeva (smjernice) na svojim stranicama (sukladno članku 56. stavku (5) Zakona), što je i učinila. <u>Ocjena:</u> Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi <u>Prostor za poboljšanje:</u>

			- Jačanje upravljanja kompetencijama i kadrovskih resursa u Upravi za željezničku infrastrukturu
5.	Pružanje potpore Agenciji Europske unije za željeznice (ERA) pri izdavanju potvrda o sigurnosti i odobrenju za stavljanje vozila (tipova vozila) na tržište – sukladno Sporazumu s ERA-om (<i>Cooperation Agreement</i>) prema članku 8. stavku (6) novog Zakona.	-	<u>Aktivnosti:</u> - suradnja s ERA-om i preuzete obveze prema Sporazumu o suradnji prema čl. 76. st. 1 Uredbe (EU) 2016/796, vezano za izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti (SSC) i odobrenja za stavljanje vozila na tržište (VA) putem jedinstvene kontaktne točke (OSS). - Iskazivanje troškova prema ERA-i za predmete u koje je uključena Agencija (<i>state of costs</i> – članak 8. Sporazuma) <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi i potpisanom Sporazumu o sudradnji <u>Prostor za poboljšanje:</u> - Jačanje kompetencija u Upravi za željezničke prijevoznike
6.	Izdavanje ovlaštenja subjektu nadležnom za održavanje (ECM – <i>Entity in Charge of Maintenance</i>) – sukladno članku 81. i članku 82. novog Zakona	Izdavanje ovlaštenja subjektu nadležnom za održavanje teretnih vagona – sukladno članku 65. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - Agencije provodi postupak prema uputi koja je objavljena na internetskim stranicama Agencije (Uputa br.: 05-ASŽ-ECM-01-200924); primjena nove Uredbe (EU) 2019/779, kojom je stavljena van snage stara Uredba (EU) br. 445/2011. Novom uredbom ovlaštenje Agencije se proširuje i na vučna vozila (ERADIS baza). <u>Ocjena:</u>

			- Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi <u>Prostor za poboljšanje:</u> - Unapređenje koordiniranog nadzora sukladno Strategiji nadzora – unapređenja Programa nadzora za ECM
7.	Obavljanje poslova tijela za procjenu rizika (AsBo- <i>assessment body</i>) i izdavanje izvješća o procjeni sigurnosti u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 402/2013	-	<u>Aktivnosti:</u> - Aktivnosti i provedba postupka propisana je Uredbom (EU) 402/2013, a za podnošenje zahtjeva opisna procedura na internetskim stranicama Agencije (Uputa br.: 11-ASŽ-AsBo-01-200930). <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi <u>Prostor za poboljšanje:</u> - Izrada odgovarajućeg agencijskog Vodiča za ocjenjivanje u sklopu provedbe AsBo postupka - Kontinuirano osposobljavanje uposlenika za provedbu AsBo postupka – jačanje kompetencija
8.	Izdavanje odobrenja za probni rad PU-SS podsustava – sukladno članku 65. novog Zakona	Pokusni rad podsustava sukladno članku 51. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - Aktivnost i procedura se provodi sukladno članku 65. novog zakona. <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi

9.	Izdavanje odobrenja za probne pružne dionice – sukladno članku 67. novog Zakona	Pokusna pružna dionica – sukladno članku 54. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - Aktivnost i procedura se provodi sukladno članku 67. novog zakona. <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi
10.	Izdavanje odobrenja za puštanje u uporabu novog, moderniziranog ili obnovljenog industrijskog kolosijeka – sukladno članku 89. novog Zakona	Industrijski kolosijeci – sukladno članku 72. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - Aktivnost i procedura se provodi sukladno članku 89. novog zakona. <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi
11.	Izdavanje odobrenja za otvaranje novoizgrađenog stalnog ili privremenog željezničko-cestovnog prijelaza (ŽCP), odnosno pješačkog prijelaza preko pruge i objava odluke u Narodnim novinama – sukladno članku 98. novog Zakona	Željezničko – cestovni prijelaz i pješački prijelaz preko pruge – sukladno članku 83. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - Aktivnosti se izvode sukladno novom Zakonu - precizirane su i nadopunjene ovlasti Agencije u stavcima (7) – (9) članka 98. novog Zakona. <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi
12.	Izdavanje odobrenja za zatvaranje postojećeg ŽCP-a, odnosno pješačkog prijelaza preko pruge i objava odluke u Narodnim novinama – sukladno članku 98. novog Zakona	-	<u>Aktivnosti:</u> - Aktivnosti se izvode sukladno novom Zakonu -precizirane su i nadopunjene ovlasti Agencije u stavku (10) članka 98. novog Zakona. <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi

13.	Izdavanje dozvola za strojovođe, ovlaštenje centara za osposobljavanje strojovođa i ispitivača strojovođa, vođenje registra strojovođa – sukladno poglavlju XV. novog Zakona	Strojovođe – sukladno poglavlju XV. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - Aktivnosti i postupci propisani su vodičima objavljenim na internetskim stranicama Agencije: - Vodič za podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za strojovođu - Vodič za podnošenje zahtjeva za ovlašćivanje centra za osposobljavanje strojovođa - Vodič za podnošenje zahtjeva za ispitivača strojovođa <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi <u>Prostor za poboljšanje:</u> - Unapređenje koordiniranog nadzora strojovođa sukladno Strategiji nadzora - Popunjenje radnog mjesta – inženjer specijalista (za nadzor izvršnih radnika) - Jačanje kompetencija u Upravi za inspekcijski nadzor
14.	Označavanje vozila – sukladno članku 80. novog Zakona – Agencija svakom vozilu dodjeljuje europski broj vozila (EVN – <i>European vehicle number</i>); Uz jedinstveni broj, vozilo mora biti označeno i sa slovnom oznakom za posjednika vozila (VKM- <i>Vehicle Keeper Marking</i>), koji posredstvom Agencije dodjeljuje ERA	Označavanje vozila – sukladno članku 63. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - Aktivnosti i postupci provode se sukladno članku 80. novog Zakona <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi
15.	Upis u Registar vozila – sukladno članku 90. novog Zakona	Registar vozila i Europski registar tipova vozila – sukladno članku 73. i članku 74. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - Aktivnost i procedura se provodi sukladno Smjernicama za podnošenje zahtjeva za upis u registar željezničkih vozila,

			objavljenim na Internet stranicama Agencije. <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi
16.	Nadzor nad jedinstvenom potvrdom o sigurnosti – sukladno članku 10. novog Zakona Nadzor nad sustavom za upravljanje sigurnošću (SMS-om) – sukladno članku 9. novog Zakona	Nadzor sustava upravljanja sigurnošću – prema članku 34. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - aktivnost i procedura se provode sukladno zajedničkoj sigurnosnoj metodi prema novoj Uredbi (EU) 2018/762 – u primjeni od 16. lipnja 2020 (prije: Uredba (EU) 1158/2010); Nakon izdavanja potvrde o sigurnosti SMS se nadzire prema novoj Uredbi (EU) 2018/761 (prije: (EU) 1077/2012) <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi <u>Prostor za poboljšanje:</u> - Unapređenje kordiniranog nadzora (SMS audita i inspekcija) sukladno Strategiji nadzora – unapređenja u provedbi nadzora sukladno Programu - Kontinuirana poboljšavanja Strategije nadzora i Programa - Unapređenja u pogledu što kvalitetnije ocjene rizika i provedbe nadzora sukladno prioritetima rizika u željezničkom sustavu - Jačanje kompetencija u Upravi za željezničke prijevoznike

17.	Nadzor nad uvjerenjem o sigurnosti sukladno članku 11. novog Zakona Nadzor nad sustavom za upravljanje sigurnošću (SMS-om) – sukladno članku 9. novog Zakona	Nadzor sustava upravljanja sigurnošću – prema članku 34. starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - aktivnost i procedura se se provode sukladno zajedničkoj sigurnosnoj metodi prema novoj Uredbi (EU) 2018/762 – u primjeni od 16. lipnja 2020 (prije: Uredba (EU) 1169/2010); Nakon izdavanja potvrde o sigurnosti SMS se nadzire prema novoj Uredbi (EU) 2018/761 (prije: (EU) 1077/2012) <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi <u>Prostor za poboljšanje:</u> - unapređenje kordiniranog nadzora (SMS audita i inspekcija) sukladno Strategiji nadzora – unapređenja u provedbi nadzora sukladno Programu - Kontinuirana poboljšavanja Strategije nadzora i Programa - Unapređenja u pogledu što kvalitetnije ocjene rizika i provedbe nadzora sukladno prioritetima rizika u željezničkom sustavu
18.	Inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona i izravno primjenjivim propisima Europske unije – sukladno poglavlju XVIII novog Zakona	Inspekcijski nadzor – sukladno poglavlju XVIII starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - aktivnosti i procedura se provodi sukladno poglavlju XVIII novog zakona <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi <u>Prostor za poboljšanje:</u>

			- unapređenje koordiniranog nadzora (SMS audita i inspekcija) sukladno Strategiji nadzora – unapređenja u provedbi nadzora sukladno Programu - Kontinuirana poboljšavanja Strategije nadzora i Programa - Unapređenja u pogledu što kvalitetnije ocjene rizika i provedbe nadzora sukladno prioritetima rizika u željezničkom sustavu - Unapređenje suradnje sa inspekcijskim tijelima susjednih zemalja – kroz sporazume (protokole) o suradnji
19.	Agencija provodi razmjenu stajališta i iskustava, osobito u okviru mreže koju je uspostavila ERA – Agencija Europske unije za željeznice u svrhu usklađivanja kriterija odlučivanja na području Europske unije – sukladno članku 8. stavku (4) novog Zakona Agencija surađuje s ERA-om, osobito u svrhu nadgledanja razvoja sigurnosti željeznica na razini EU – sukladno članku 8. stavku (5) novog Zakona Agencija sklapa sporazum s ERA-om sukladno članku 76. Uredbe (EU) 2016/796 uz prethodnu suglasnost Ministarstva i ministarstva nadležnog za financije – sukladno članku 8. stavku (6) novog Zakona	Agencija provodi aktivnu razmjenu stajališta i iskustava s tijelima nadležnih za sigurnost u ostalim državama članicama EU u svrhu usklađivanja kriterija odlučivanja, posebice u cilju olakšanja i koordinacije izdavanja potvrda o sigurnosti željezničkim prijevoznicima kojima su dodijeljene međunarodne trase – sukladno članku 9. stavku (5) starog Zakona	<u>Aktivnosti:</u> - aktivnosti se provode sukladno Sporazumu o suradnji prema čl. 76. st. 1 Uredbe (EU) 2016/796, a vezano za izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti (SSC) i odobrenja za stavljanje vozila na tržište (VA) putem jedinstvene kontaktne točke (OSS). - ERA ima pravo da temeljem članka 33. prije spomenute Uredbe nadzire rad Agencije (putem audita). <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi <u>Prostor za poboljšanje:</u> - Kontinuirana unapređenje rada Agencije temeljem nalaza ERA-e kroz sustavne nadzora (audite ERA-e)

20.	Praćenje, promicanje i provođenje pravnog okvira sigurnosti željezničkog sustava, uključujući sudjelovanje u donošenju podzakonskih propisa i donošenje obvezujućih uputa iz područja svoje nadležnosti – sukladno članku 8. stavku (2) 1) novog Zakona	Praćenje, promicanje i provođenje pravnog okvira sigurnosti željezničkog sustava, uključujući sudjelovanje u donošenju podzakonskih propisa – sukladno članku 9. stavku (3) i) starog Zakona	Aktivnosti: - Aktivnosti se provode sukladno članku 8. novog Zakona <u>Ocjena:</u> - Aktivnosti se provode sukladno Zakonu i obvezujućoj EU regulativi
-----	---	--	--

5.2. Odstupanja od sustava izdavanja ovlaštenja subjektima nadležnima za održavanje

Nema podataka o odstupanju u skladu sa čl. 15 direktive (EU) 2016/798.

6. Djelatnost agencije

6.1. Postupanje i rješavanje upravnih stvari

Agencija je u 2021. godini postupala i rješavala u upravnim stvarima temeljem javnih ovlasti te je riješila ukupno **1249** raznih predmeta (uključujući nadzor-audite SMS-a, inspekcijske nadzore i preglede) donoseći upravne akte iz područja svoje nadležnosti utvrđene Zakonom (rješenja, uvjerenja, potvrde, dozvole, odobrenja, ovlaštenja, obvezujuće mjere i slično) primjenjujući pri tom odredbe propisa kojima se uređuje upravni postupak.

Tablica 2 – Broj i struktura riješenih predmeta u 2021. godini

Br.	Opis predmeta	Uprava	Broj riješenih predmeta u 2021.
1.	Uvjerenja o sigurnosti za upravitelja infrastrukture, odobrenja za puštanje strukturnih podsustava u uporabu, rješenja za pokusni rad i pokusne pružne dionice infrastrukture	Uprava za željezničku infrastrukturu	32
2.	Auditi SMS-a upravitelja infrastrukture	Uprava za željezničku infrastrukturu	2
3.	Potvrde o sigurnosti za željezničke prijevoznike	Uprava za željezničke prijevoznike	7
4.	Auditi SMS-a željezničkih prijevoznika	Uprava za željezničke prijevoznike	6

5.	Odobrenja za puštanje u uporabu vozila (vučna i vučena vozila)	Uprava za željeznička vozila	13
6.	Dozvole za strojovođe	Uprava za željeznička vozila	70
7.	Ovlašćivanje centara za osposobljavanje	Uprava za željeznička vozila	1
8.	Dozvole za ispitivače strojovođa	Uprava za željeznička vozila	10
9.	Rješenja za ECM + auditi	Uprava za željeznička vozila	6
10.	Upisi vozila u registar vozila – potvrde (+VKM)	Uprava za željeznička vozila	41
11.	Rješenje za pokusne pružne dionice za vozila	Uprava za željeznička vozila	2
12.	Inspekcija - rješenja/prekršajni nalozi	Uprava za poslove inspekcije	3
13.	Inspekcija - nadzor	Uprava za poslove inspekcije	27
14.	Inspekcija - pregledi	Uprava za poslove inspekcije	1029
15.	Obvezujuće mjere	Uprava za željezničku infrastrukturu	1
	UKUPNO		1249

6.2. Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture

Uredbom Komisije (EU) 2018/761⁸ određeno je u članku 5., točka 1. da u svrhu obnavljanja ili ažuriranja uvjerenja o sigurnosti nacionalno tijelo nadležno za sigurnost koje provodi nadzor upotrebljava i, prema potrebi, razmjenjuje informacije o uspješnosti sustava upravljanja sigurnošću prikupljene tijekom svojih aktivnosti nadzora, te nastavljaju li se ispunjavati svi zahtjevi, kako je propisano člankom 9. stavkom 3. točkom (b) i člankom 10. stavkom 5. Zakona.

U smislu spomenute Uredbe (EU) 2018/761 i propisanih zahtjeva Agencija je u periodu od 24. svibnja do 11. lipnja 2021. godine 2020. godine provodila opsežan **7. ciklus nadzora nad sustavom upravljanja sigurnošću** (u nastavku: SMS) kod upravitelja infrastrukture – HŽ Infrastruktura d.o.o., u kojem su bili uključeni željeznički inspektori i auditori iz Uprave za željezničku infrastrukturu Agencije. Temeljni ciljevi nadzora bili su:

⁸ Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/761 od 16. veljače 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda za nadzor koji provode nacionalna tijela nadležna za sigurnost nakon izdavanja jedinstvene potvrde o sigurnosti ili uvjerenja o sigurnosti u skladu s Direktivom (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) br. 1077/2012, SL L 129, 25.5.2018., str. 16-25

- utvrditi smjernice za razvoj i primjenu SMS-a koje će Agencija koristiti u sklopu ovog i narednih nadzora, a sukladno preporukama ERA-e – Upute za formiranje i primjenu sustava upravljanja sigurnošću na željeznici (engl. *Application guide for the design and implementation of Railway Safety Management System (ERA/GUI/01-2011/SAF)*);
- utvrditi stanje SMS-a na temelju analize učinkovitosti povezanih procesa kod upravitelja infrastrukture - HŽ Infrastruktura d.o.o. (IM), a sukladno Planu audita i ciljevima iz izdanog rješenja – uvjerenja o sigurnosti;
- dati preporuke za poboljšanja za daljnji razvoj i održavanje SMS-a.

U sklopu nadzora korišteni su sljedeći pravni akti relevantni za nadzor SMS-a:

- Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine", broj 63/20);
- Uredba Komisije (EU) 2018/762⁹
- Uredba Komisije (EU) 2018/761¹⁰
- Uredba Komisije (EU) br. 402/2013¹¹

Sukladno odredbi članka. 4. Uredbe (EU) 2018/761 nacionalno tijelo nadležno za sigurnost ovlašteno je donositi tehnike nadzornih aktivnosti. U tom smislu Agencija je koristila tehnike audita sukladno metodologiji prema HRN EN ISO 9001:2015, što je uključivalo razgovore s osobama na raznim organizacijskim razinama, pregled dokumentacije i povezanih dokaza o učinkovitosti SMS-a kao i ispitivanja rezultata dobivenih od strane inspekcije.

Audit tim Agencije provjeravao je sve elemente SMS-a sukladno Planu i programu audita koji je prije audita dostavljen auditiranoj strani. Nakon provedenog audita auditiranoj strani je dostavljen izvještaj s audita u kojem su navedene nesukladnosti i prijedlozi za poboljšanja **utemeljene na procjenama rizika i mjerama za ublažavanje utvrđenih i povezanih rizika**, koje je auditirana strana prihvatila u svojem Akcijskom planu nakon nadzora, a koji je sukladno propisanom roku dostavljen u Agenciju u cilju obrazlaganja poduzimanja potrebnih mjera za otklanjanje nesukladnost te daljnjih poboljšanja SMS-a kod upravitelja infrastrukture. Temeljem tako dostavljenog akcijskog plana Agencija je pristupila izdavanju novog rješenja – uvjerenja o sigurnosti.

Poboljšanja utvrđena auditom i Akcijskim planom upravitelja infrastrukture su:

- Obavljena konačna sanacija puknuća tračnica na pruzi M101;
- Stavljeni su u funkciju uređaji za ručno ultrazvučno ispitivanje tračnica i zavora i uređaji za mjerenje ravnosti zavora te su osposobljeni djelatnici za rukovanje;
- Izvršeni su radovi obnove (remonta) na pruzi M101 na dionici Savski – Marof – Kustošija čime je riješen problem lošeg stanja tračnica i potreba za reprofilirom i brušenjem tračnica;
- Izvršena sanacija deformacije kolosijeka na pruzi M402;
- Izrađen registar željezničke infrastrukture;

⁹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/762 od 8. ožujka 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda u vezi sa zahtjevima za sustav upravljanja sigurnošću na temelju Direktive (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi Komisije (EU) br. 1158/2010 i (EU) br. 1169/2010; SL L 129, 25.5.2018., str. 26–48

¹⁰ Isto kao 1

¹¹ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 402/2013 od 30. travnja 2013. o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 352/2009 i Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1136 od 13. srpnja 2015. o izmjeni Provedbene uredbi (EU) br. 402/2013 o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika; SL L 121, 3.5.2013., str. 8–25

- Izrađen je Nacrt Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i načinu obavljanja kontrole primjene sustava upravljanja sigurnošću (Pravilnik HŽI-659) u kojemu je detaljnije definirana strategija, prioriteti i planovi za kontrolu.
- Izrađen Pravilnik o internim tehničkim uvjetima za uređaje za elektroničku komunikaciju (Pravilnik HŽI-402) i objavljen u Službenom vjesniku HŽ Infrastrukture d.o.o. broj 2/22.

Pored upravitelja infrastrukture - HŽ Infrastruktura d.o.o, Agencija je u 2021. godini provela nadzor SMS-a kod upravitelja infrastrukture - luci unutarnje plovidbe, u Lučkoj upravi Slavonski Brod. Nadzor koji je sukladno Zakonu proveden kod spomenutog upravitelja infrastrukture u luci unutarnje plovidbe daje rezultate te se nakon nadzora unapređuje sustav upravljanja sigurnošću.

Primjenjujući odredbe Zakona kojima se uređuju postupci izdavanja uvjerenja o sigurnosti, nadzora ispunjenja propisanih uvjeta i zahtjeva te obavljanja djelatnosti upravitelja infrastrukture u morskim i lukama unutarnje plovidbe te robnim terminalima, Agencija je naišla na određene probleme zbog čega je mišljenje kako bi ovo područje trebalo detaljnije zakonski urediti.

6.3. Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod željezničkih prijevoznika

Uredbom Komisije (EU) br. 2018/762¹² od 8. ožujka 2018. utvrđuju se zajedničke sigurnosne metode („CSM-ovi“) u vezi sa zahtjevima za sustave upravljanja sigurnošću koji se odnose na željezničke prijevoznike u smislu ocjene sukladnosti sa zahtjevima za dobivanje jedinstvenog rješenja o sigurnosti za obavljanje usluga željezničkog prijevoza. Navedena uredba zamjenjuje prethodnu uredbu (EU) 1158/2010¹³ od 9. prosinca 2010.

Delegiranom uredbom komisije (EU) 2018/761¹⁴ od 16. veljače 2018. utvrđuju se zajedničke sigurnosne metode za nadzor koji provode nacionalna tijela nadležna za sigurnost nakon izdavanja jedinstvene potvrde o sigurnosti ili uvjerenja o sigurnosti u skladu s Direktivom (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća.

¹² Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/762 od 8. ožujka 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda u vezi sa zahtjevima za sustav upravljanja sigurnošću na temelju Direktive (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi Komisije (EU) br. 1158/2010 i (EU) br. 1169/2010 (Tekst značajan za EGP.), SL L 129, 25.5.2018., str. 26–48

¹³ Prema Uredbi Komisije (EU) 2018/762 (11) Uredba (EU) br. 1158/2010 treba se primjenjivati na potvrde o sigurnosti izdane u skladu sa („starom“) Direktivom br. 2004/49/EZ Europskog parlamenta i Vijeća do datuma isteka njihova važenja. Zbog istog razloga u članku 5. Uredbe 2018/762 uredbe (EU) br. 1158/2010 i (EU) br. 1169/2010 stavlja se izvan snage s učinkom od 16. lipnja 2025. (do kada je rok da se sve „stare“ potvrde o sigurnosti – dio A i dio B zamjene novim - jedinstvenim potvrdama o sigurnosti).

¹⁴ Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/761 od 16. veljače 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda za nadzor koji provode nacionalna tijela nadležna za sigurnost nakon izdavanja jedinstvene potvrde o sigurnosti ili uvjerenja o sigurnosti u skladu s Direktivom (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) br. 1077/2012 (Tekst značajan za EGP.), SL L 129, 25.5.2018., str. 16–25

Stupanjem na snagu 4. željezničkog paketa i novog Zakona ("Narodne novine", br. 63/2020), od 16. lipnja 2020. ASŽ izdaje jedinstvene potvrde o sigurnosti željezničkim prijevoznicima sukladno spomenutom Zakonu i odgovarajućim uredbama EU¹⁵.

U smislu navedenog ASŽ pokreće nadzor kroz godišnje cikluse nadzora sustava upravljanja sigurnošću (SMS-a) kod željezničkih prijevoznika s općim ciljevima, kako slijedi:

- utvrditi smjernice za razvoj SMS-a koje će ASŽ koristiti u sklopu kontinuiranih nadzora SMS-a, a sukladno preporukama ERA-e – Upute za formiranje i primjenu sustava upravljanja sigurnošću na željeznici (engl. *Application guide for the design and implementation of Railway Safety Management System (ERA/GUI/01-2011/SAF)*;
- utvrditi stanje i provođenje SMS-a na temelju analize učinkovitosti povezanih procesa kod svakog pojedinog željezničkog prijevoznika, a vezano za izdane potvrde o sigurnosti za željezničke prijevoznike, kojim prijevoznik mora udovoljiti specifičnim uvjetima sigurnosti zemlje članice;
- dati preporuke za poboljšanja za daljnji razvoj i održavanje SMS-a pojedinog prijevoznika **utemeljene na procjenama rizika i mjerama za ublažavanje utvrđenih i povezanih rizika**. Od prijevoznika se potom očekuje donošenje plana korektivnih radnji u svrhu poboljšanja i podizanja razine sigurnosti koji će ASŽ ocijeniti te nadzirati njegovo provođenje.

ASŽ kao nacionalno tijelo nadležno za sigurnost željezničkog prometa, sukladno članku 4. Uredbe (EU) 2018/761, donosi tehnike nadzornih aktivnosti (revizije (engl.: audit) i inspekcije). U tom smislu provodi se proces, koji podrazumijeva razgovore s osobama na različitim razinama u organizaciji uključujući prvenstveno Upravu (tijekom uvodnog i završnog sastanka), pregled dokumentacije i povezanih dokaza o učinkovitosti SMS-a kao i ispitivanja sigurnosnih rezultata dobivenih od strane inspekcije i osoba Agencije ovlaštenih za provedbu nadzora SMS-a kod prijevoznika.

Osobe Agencije ovlaštene za nadzor tijekom izvođenja nadzora ocjenjuju sukladnost SMS-a sa zahtjevima, karakteristikama i elementima koji su propisani Zakonom.

U 2021. godini provedeni su nadzori kod sljedećih prijevoznika:

- Pružne građevine d.o.o.,
- CER Cargo d.o.o.,
- HŽ Putnički prijevoz d.o.o.,
- HŽ Cargo d.o.o.,
- ENNA Transport d.o.o.,
- Rail Cargo Carrier – Croatia d.o.o.,
- Train Hungary Maganvasut Kft, Podružnica Zagreb,
- SŽ - Tovorni promet d.o.o., Podružnica Rijeka,
- Rail&Sea d.o.o.,
- Transagent RAIL d.o.o.,

¹⁵ ASŽ je na svojim internetskim stranicama nakon stupanja na snagu novog Zakona (Narodne novine broj.: 63/2020) objavila novi vodič za izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti u kojem je obuhvaćena sva nova zakonska regulativa po tom pitanju - https://www.asz.hr/wp-content/uploads/2021/08/210826-Vodic_SSC_Nacionalni_V2.pdf

- Log Rail d.o.o.,
- Eurorail Logistic d.o.o.

Nakon nadzora SMS-a obavljani su završni sastanci s predstavnicima uprava navedenih prijevoznika tijekom kojih su osobe ovlaštene za nadzor od strane Agencije obrazložile prijedloge za poboljšanja, koje su željeznički prijevoznici prihvatili te poduzeli mjere kroz svoje akcijske planove za poboljšanje SMS-a.

U pogledu mogućih poboljšanja i daljnjeg razvoja sustava upravljanja sigurnošću (SMS-a) osobe ovlaštene za nadzor od strane Agencije su ukazale na pravilan pristup i primjenu zajedničke sigurnosne metode za vrednovanje i procjenu rizika kako to propisuje Provedbena uredba Komisije (EU) br. 402/2013 od 30. travnja 2013. o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 352/2009 Tekst značajan za EGP (SL L 121, 3.5.2013., str. 8–25; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 402/2013) i Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1136 od 13. srpnja 2015. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 402/2013 o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika (Tekst značajan za EGP) (SL L 185, 14.7.2015., str. 6–10; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2015/1136).

U pogledu usklađenosti s nacionalnim podzakonskim aktima u većini slučajeva ASŽ je ukazala na potrebu pridržavanja odredbi o održavanju željezničkih vozila, sukladno Pravilniku o željezničkim vozilima ("Narodne novine", br. 121/2015).

U provedbi nadzora SMS-a ASŽ koristi priliku gdje je potrebno te ukazuje predmetnom prijevozniku na promjene u nacionalnom zakonodavstvu vezane za primjenu 4. željezničkog paketa te posljedične promjene u radu odnosnih nacionalnih i EU institucija.

ASŽ potiče željezničke prijevoznike na samostalno i kontinuirano poboljšavanje vlastitog sustava upravljanja sigurnošću te uz prijedloge za poboljšanja od strane Agencije, prijevoznici u svoje akcijske planove unose i vlastite inicijative za poboljšanje SMS-a. U većini slučajeva u prethodnom razdoblju su to planovi zapošljavanja stručnjaka na odgovornim mjestima vezanim za SMS te planovi kontinuiranog usavršavanja djelatnika. Uz navedeno, ASŽ uspješno potiče razvoj i korištenje IT tehnologija i rješenja kod željezničkih prijevoznika koja posredno vode do ispunjenja dogovorenih ciljeva Tehničke specifikacije za interoperabilnost (TSI) u odnosu na podsustav telematskih aplikacija za teretni i putnički promet željezničkog sustava (TAF i TAP TSI-evi).

Dana 15. lipnja 2020. Agencija je sklopila Sporazum o suradnji s ERA-om (u nastavku: Sporazum) kojim su ugovorne strane (ERA i Agencija) utvrdile uvjete pod kojima će surađivati u vezi s provedbom zadaća ERA-e kako je navedeno u članku 76. stavku 1. Uredbe (EU) 2016/796 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za željeznice i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 881/2004 (SL L 138, 26.5.2016., str. 1–43; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2016/796) u vezi sa jedinstvenim potvrdama o sigurnosti, odobrenjima za vozila u skladu s primjenjivim zakonodavstvom EU-a, uključujući preliminaran postupak.

Sukladno članku 8. Sporazuma Agencija je obvezna za projekte (SSC/VA kroz OSS) u kojima sudjeluje zajedno s ERA-om dostaviti ERA-i izjavu o troškovima vezano za odgovarajuću naknadu ERA-e prema Agenciji, a nakon donošenja odluke (izdavanje jedinstvene potvrde o sigurnosti/odobrenja za vozilo) od strane ERA-e.

Tijekom 2021. godine Agencija je surađivala s ERA-om na obradi sljedećih predmeta iz OSS-a: SSC-izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti za željezničke prijevoznike:

- S-20200731-001; INRAIL
- S-20201221-004; TENRAIL
- S-20201103-001; Komplex Rail
- S-20201015-001; THM
- S-20210212-001; Rail&Sea

6.4. Nadzor subjekata nadležnih za održavanje (ECM)

Provedbenom Uredbom komisije (EU) 2019/779¹⁶ propisan je sustav davanja ovlaštenja subjektima nadležnim za održavanje. Svrha je sustava davanja ovlaštenja osigurati dokaze da je subjekt nadležan za održavanje uspostavio svoj sustav održavanja i da je sposoban ispunjavati zahtjeve utvrđene u navedenoj Provedbenoj Uredbi, kako bi zajamčio da je svaki teretni vagon, za čije je održavanje nadležan, u stanju za sigurnu vožnju.

Sukladno navedenoj Provedbenoj Uredbi Agencija je tijelo nadležno za davanje sljedećih ovlaštenja (engl. *ECM Certification Body EIN number HR/30/0021/001*):

1. Ovlaštenje subjekta nadležnog za održavanje (ECM).
2. Ovlaštenje za funkcije održavanja:
 - Razvoj održavanja (engl. *Maintenance development*),
 - Upravljanje održavanjem voznog parka (engl. *Fleet maintenance management*) i
 - Izvođenje održavanja (engl. *Maintenance delivery/workshops*),

za sve vrste željezničkih vozila.

Izdavanje ovlaštenja temelji se na ocjeni sposobnosti subjekta nadležnog za održavanje za ispunjenje mjerodavnih zahtjeva iz Priloga II Provedbene Uredbe (EU) 2019/779. Ono uključuje sustav nadzora kojim se osigurava dosljedno ispunjavanje propisanih zahtjeva nakon dodjele ECM ovlaštenja subjektu nadležnom za održavanje.

Agencija donosi odluku o davanju ovlaštenja najkasnije 4 mjeseca nakon što je subjekt nadležan za održavanje koji je podnio zahtjev, dostavio sve potrebne informacije i sve eventualno dodatne informacije. Prije nego što dodjeli ovlaštenje, Agencija poduzima potrebnu ocjenu u prostoru ili prostorima subjekta nadležnog za održavanje. U smislu navedenog Agencija pokreće vanjske audite kod subjekta nadležnog za održavanje.

Svrha audita je utvrditi da subjekt nadležan za održavanje ispunjava zahtjeve i kriterije sukladno Provedbenoj Uredbi. Audit tim Agencije ocjenjuje zahtjev za izdavanjem ovlaštenja subjektu nadležnom za održavanje sukladno zahtjevima i kriterijima utvrđenim u Prilogu II Provedbene Uredbe (EU) 2019/779 te dogovora s auditiranim subjektom plan poboljšanja.

¹⁶ Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/779 od 16. svibnja 2019. o utvrđivanju detaljnih odredbi o sustavu izdavanja ovlaštenja subjektima nadležnima za održavanje vozila na temelju Direktive (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) br. 445/2011, (Tekst značajan za EGP), OJ L 139I, 27.5.2019, p. 360–389

Nakon provedenog audita izdaje se izvješće s provedenog audita, na osnovu kojega auditirani subjekt dostavlja akcijski plan. Temeljem ispunjenih zahtjeva i kriterija sukladno Provedenoj Uredbi i dostavljenog akcijskog plana Agencija pristupa izdavanju ovlaštenja.

Audit tim Agencije je bio imenovan Odlukama ravnatelja: KLASA: 341-06/20-06/03, URBROJ: 387-02-20-01, 18. svibnja 2020. i KLASA: 341-06/21-06/01, URBROJ: 387-02-21-01, 5. studenog 2021.

U 2021. godini provedeni su sljedeći certifikacijski/obnovljeni certifikacijski audit:

- CIOS CARGO d.o.o - Subjekt nadležan za održavanje (ECM),
- Tehnički servisi željezničkih vozila d.o.o. - Izvođenje održavanja (engl. *Maintenance delivery/workshops*),
- Rail factory d.o.o. - Izvođenje održavanja (engl. *Maintenance delivery/workshops*) i
- RAIL NET d.o.o. - Subjekt nadležan za održavanje (ECM).

U 2021. godini provedeni su sljedeći nadzorni audit:

- HŽ Cargo d.o.o. - Subjekt nadležan za održavanje (ECM),
- INA Industrija nafte d.d. - Subjekt nadležan za održavanje (ECM),
- Održavanje vagona d.o.o. - Izvođenje održavanja (engl. *Maintenance delivery/workshops*),
- ENNA TRANSPORT d.o.o. - Subjekt nadležan za održavanje (ECM) i
- TŽV GREDELJ d.o.o. U STEČAJU - Izvođenje održavanja (engl. *Maintenance delivery/workshops*).

Tablica 8. Pregled izdanih ovlaštenja s raščlambom po vrsti izdanih ovlaštenja u 2021. godini

GODINA	VRSTA OVLAŠTENJA	BROJ IZDANIH OVLAŠTENJA				
		Nova	Izmijenjena	Obnovljena	Suspendirana	Opozvana
2021.	ECM	1	0	0	0	0
	Funkcija održavanja F4	2	0	0	0	0

Nesukladnosti utvrđene nadzornim auditima su sljedeće:

- postupci, dokumenti nisu detaljno definirani,
- postupci nisu usklađeni,
- nije napravljen plan audita,
- u dokumentima navedeni nevažeći zakoni, uredbe.

6.5. Autorizacija vozila

Sukladno članku 8. Sporazuma (vidi poglavlje 6.3) Agencija je obvezna za projekte (SSC/VA kroz OSS) u kojima sudjeluje zajedno s ERA-om dostaviti ERA-i izjavu o troškovima vezano za odgovarajuću naknadu ERA-e prema Agenciji, a nakon donošenja odluke (izdavanje jedinstvene potvrde o sigurnosti/odobrenja za vozilo) od strane ERA-e.

Tijekom 2021. godine Agencija je surađivala s ERA-om na obradi sljedećih predmeta iz OSS-a:

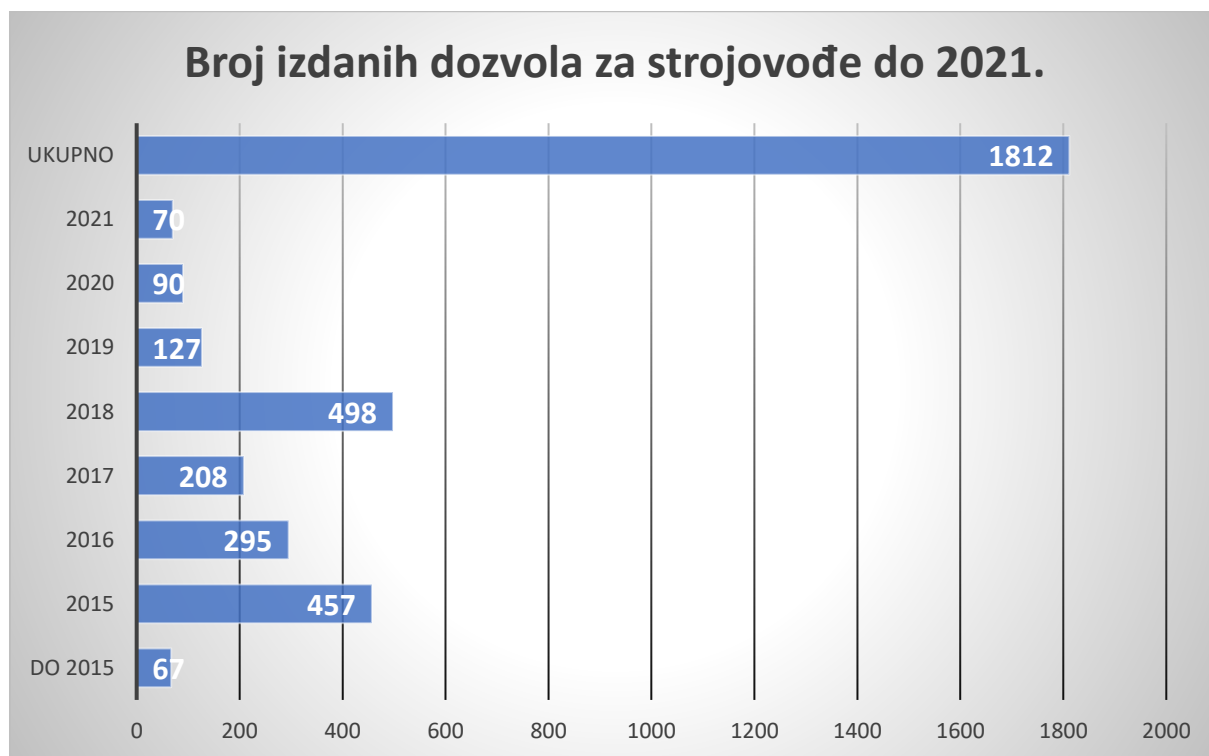
VA-izdavanje odobrenja za stavljanje vozila na tržište/uporabu:

- V-20210409-013; Railpool GmbH -Izdavanje odobrenja za prošireno područje uporabe,
- P-20210629-001; CRRC Zhuzhou Locomotive Co.-Preliminarni postupak,
- V-20210908-008; Railpool GmbH-Izdavanje odobrenja za prošireno područje uporabe.

6.6. Izdavanje dozvola za strojovođe

Do kraja 2021. godine Agencija je izdala ukupno 1812 dozvola (prema grafikonu na slici 8). Ovaj veliki broj strojovođa traži dobro planiranje prioriteta nadzora (sukladno rizicima) kao i dovoljan broj kompetentnih kadrovskih resursa.

Slika 7 – Pregled izdanih dozvola za strojovođe do 2021. godine

Poseban naglasak će biti na nadzoru osposobljenosti strojovođa (prema članku 121. Zakona) kao i nadzor izvršnih radnika (sukladno članku 110. Zakona) kroz pojedinačne inspekcijske nadzore te kroz sustavne nadzore u sklopu nadzora (audita) sustava upravljanja sigurnošću željezničkih prijevoznika i upravitelja infrastrukture.

6.7. Izdavanje ostalih tipova rješenja

U pogledu izdavanja ostalih tipova rješenja Uprava za željezničku infrastrukturu izdala je ukupno 31 rješenje.

6.8. Suradnja sa nacionalnim tijelom nadležnim za sigurnost Republike Slovenije (NSA-SI)

Sukladno preporukama koje su iskazane u završnom izvješću ERA audita u 2020. godini, traži se bolja komunikacija sa susjednim tijelima nadležnim za sigurnost zemalja članica u pogledu zajedničkog koordiniranog nadzora pograničnih pruga i kolodvora te vezano za izdavanje potvrda o sigurnosti i odobrenja za vozila za nacionalnu mrežu s mogućnosti pristupa pograničnoj pruzi – kolodvoru.

U tom sklopu Agencija je započela tijekom 2021. godine zajedničke aktivnosti sa susjednim tijelom nadležnim za sigurnost Republike Slovenije (NSA-SI) u cilju pripreme odgovarajućeg Prekograničnog sporazuma (protokola) između NSA-SI i NSA-HR (u nastavku: Prekogranični sporazum) kojim se utvrđuje suradnja vezano za:

- izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti, gdje zahtjevi za njihovo izdavanje na platformi OSS-a uključuju valjanosti potvrde do željezničkog kolodvora za izmjenu željezničkog prometa u susjednoj državi;
- priznavanje valjanosti jedinstvene potvrde o sigurnosti ili potvrde o sigurnosti (dio A i dio B) koje je izdalo tijelo nadležno za sigurnost susjedne države prije zaključenja sporazuma;
- izdavanje odobrenja za stavljanje vozila na tržište/uporabu, pri čemu zahtjevi za njihovo izdavanje na e-portalu OSS-a uključuju zahtjev za valjanost odobrenja do graničnog željezničkog kolodvora za izmjenu željezničkog prometa u susjednoj državi;
- priznavanje valjanosti odobrenja za stavljanje vozila na tržište/uporabu i odobrenja za puštanje u uporabu na graničnim željezničkim prugama koje je izdalo tijelo nadležno za sigurnost susjedne države prije zaključenja sporazuma;
- način nadzora na graničnim željezničkim prugama i graničnim željezničkim kolodvorima koje prelaze državnu granicu između dviju država i razmjenu informacija nadzora;
- priznavanje valjanosti dozvola za strojovođe na graničnim željezničkim prugama.

Tekst završnog nacrtu Prekograničnog sporazuma usuglašen je krajem 2021. godine u sklopu niza sastanaka ravnatelja i specijalista za pojedina područja putem video sastanaka i ostalih oblika elektroničke komunikacije.

Pravna osnova za sklapanje Prekograničnog sporazuma temelji se na sljedećim europskim, slovenskim i hrvatskim pravnim aktima:

a) Propisi u Republici Sloveniji

- *Zakon o varnosti v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 30/18 in 54/21, ZVZelP-1) s pravnimi akti, sprejetimi na njegovi podlagi;*
- *Zakon o železniškem prometu (Uradni list RS, št. 99/15 – uradno prečiščeno besedilo, 30/18 in 81/21, ZZelP) s pravnimi akti, sprejetimi na njegovi podlagi;*

b) Propisi u Republici Hrvatskoj

- Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava (NN 63/20) s pravnim aktima donesenim na temelju njega;
- Zakon o željeznici (NN 32/19, 20/21) s pravnim aktima donesenim na temelju njega;

(c) Europski regulatorni okvir:

- Provedbena Uredba Komisije (EU) 2018/763 od 9. travnja 2018. o utvrđivanju praktičnih aranžmana za izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti željezničkim prijevoznicima u skladu s Direktivom (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EZ) br. 653/2007, OJ L 129, 25.5.2018, str. 49–67;
- Provedbena Uredba Komisije 2018/545 od 4. travnja 2018. o utvrđivanju praktičnih aranžmana za postupak odobravanja željezničkih vozila i postupak odobravanja tipa željezničkih vozila u skladu s Direktivom (EU) 2016/797 Europskog parlamenta i Vijeća, SL L 90, 6.4.2018., str. 66–104;
- Uredba (EU) 2018/762 od 8. ožujka 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda u vezi sa zahtjevima za sustav upravljanja sigurnošću na temelju Direktive (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredba Komisije (EU) br. 1158/2010 i (EU) br. 1169/2010., SL L 129, 25.5.2018., str. 26–48;
- Direktiva (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o sigurnosti željeznica, stavak 8., članak 10; SL L 138, 26.5.2016., str. 102–149;
- Direktiva (EU) 2016/797 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o interoperabilnosti željezničkog sustava u Europskoj uniji, stavak 8., članak 21., SL L 138, 26.5.2016., str. 44–101;
- Delegirana Uredba Komisije (EU) 2018/761 od 16. veljače 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda za nadzor koji provode nacionalna tijela nadležna za sigurnost nakon izdavanja jedinstvene potvrde o sigurnosti ili uvjerenja o sigurnosti u skladu s Direktivom (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) br. 1077/2012, SL L 129, 25.5.2018., str. 16–25.

6.9. Suradnja sa željezničkim prijevoznicima

ASZ kontinuirano potiče suradnju i razmjenu informacija sa prijevoznicima kao i upraviteljima infrastrukture. Uspostavljeni su već protokoli sa nekim prijevoznicima o automatskoj razmjeni informacija o nadzoru ispravnosti željezničkih vozila i realizaciji održavanja tehničke ispravnosti. Razmjena informacija vezanih za SMS također je kontinuirana i redovna u sklopu audita sustava upravljanja sigurnošću te inspekcijskim nadzorima.

Razmjena kritičnih informacija sa nacionalnim upraviteljem infrastrukture je također automatizirana protokolima o instantnom obavješćivanju mjerodavnih kontakata. Također se o svim ostalim točkama sigurnosti redovito izmjenjuju informacije u sklopu audita i po potrebi na dnevnoj razini.

7. Inspekcijski nadzor

7.1. Plan i strategija

Sukladno Godišnjem programu rada i razvoja Agencije za sigurnost željezničkog prometa za 2021. godinu, te mjesečnim planovima rada željezničkih inspektora u okviru Uprave za poslove inspekcije, željeznički inspektori su tijekom 2021. godine kontinuirano obavljali inspekcijske nadzore/preglede, donosili upravne i prekršajne mjere iz svoje nadležnosti utvrđene Zakonom - u svezi nadzora nad provedbom Zakona i izravno primjenjivih propisa Europske unije, Zakona o prijevozu opasnih tvari, te propisa i općih akata donesenih na temelju istih.

Zbog epidemioloških mjera vezanih uz COVID-19, utvrđenih od strane Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, u razdoblju od 2. siječnja do 28. veljače 2021. određen je rad od kuće - praćenje obavljanja željezničkog prometa, te evidentiranih neurednosti i obzirom na to poduzimanje propisanih mjera putem podataka u elektroničkom obliku.

Tijekom 2021. godine, željeznički inspektori, obavili su ukupno 27 inspekcijskih nadzora, odnosno 1029 inspekcijskih pregleda, kako slijedi:

7.2. Rezultati nadzora

I. Nadzor infrastrukturnog podsustava

Iz području željezničkog infrastrukturnog podsustava obavljena su 3 inspekcijska nadzora, odnosno 13 inspekcijska pregleda i 3 pregleda radova na građevinskom infrastrukturnom podsustavu, od čega:

- 2 inspekcijska pregleda gornjeg ustroja pruge – kontrole parametara geometrije luka na pruzi M502 između kolodvora Zagreb Klara i Zagreb Glavnog kolodvora,
- 4 inspekcijska pregleda objekata donjeg ustroja pruge – 2 podvožnjaka na pruzi M101, most preko Kupe i podvožnjak na pruzi M502 i most preko Rječine na pruzi M603,
- 7 inspekcijskih pregleda pružnog pojasa – ugrožavanje ruševnim objektima uz prugu M502, nedopuštenom gradnjom i narušavanjem trokuta preglednosti na ŽCP-u uz prugu M604, nestabilnim stupovima TK-mreže uz prugu L203 i ugrožavanje sigurnosti pruge M101 cestovnim prometom,
- 3 pregleda radova – rekonstrukcija pruga i kolodvora,

Donijeta su 2 rješenja, od toga 1 o osiguravanju trokuta preglednosti na prugu M604 i 1 o osiguravanju sigurnog prometa i uklanjanju nepravilnosti na mostu preko Rječine na pruzi M603.

II. Nadzor upravljanja i regulacije prometa

U području upravljanja i regulacije prometa obavljeno je 3 nadzora odnosno 56 inspekcijskih pregleda vezanih uz upravljanje i regulaciju prometa, vožnju vlaka te sastava i kočenja vlaka (po segmentu pravilnog sastava vlaka, učinkovitosti kočenja, označavanja vlaka propisanim signalima te vođenja propisanih evidencija i obavještavanju strojovođe o iznimnim prilikama i postupcima, odnosno upravljanja vožnjom vlaka).

Inspekcijskim nadzorom obuhvaćen je upravitelj infrastrukture te željeznički prijevoznici, odnosno isti je obavljen na željezničkim prugama M104, M201, M202, M501, M604, R101, R106, R202, L206 i L205, te službenim mjestima (33 kolodvora) i vlakovima u tijeku vožnje te po dolasku odnosno prije polaska vlaka.

Za pojedine nesukladnosti stranke u postupku, odnosno ovlašteni punomoćnici nadziranih pravnih osoba, su odmah, a tijekom obavljanja inspekcijskog nadzora provele i poduzele potrebne postupke na njihovom otklanjanju.

Slijedom navedenog nije bilo potrebe poduzimanja drugih Zakonom utvrđenih mjera.

III. Nadzor vučnih vozila

U području vučnih željezničkih vozila obavljeno je 4 inspekcijska nadzora odnosno 175 inspekcijskih pregleda od toga :

- 8 pregleda upravljanja održavanjem posjednika vučnih vozila,
- 5 pregleda ovlaštenih održavatelja vučnih vozila,
- 81 pregled tehničke ispravnosti vučnih vozila u tijeku prometa i
- 81 pregled natpisa i oznaka na željezničkom vozilu.

Inspekcijski pregledi upravljanja preventivnim i korektivnim održavanjem posjednika vučnih vozila provedeno u tvrtkama: HŽ Cargo d.o.o, HŽ Infrastruktura d.o.o., HŽ Putnički prijevoz d.o.o., ENNA Transport d.o.o., SŽ-Tovorni promet d.o.o., Transagent Rail d.o.o. i Train Hungary Maganvasut kft. Podružnica Zagreb (u daljnjem tekstu: THM).

U HŽ Cargo d.o.o pregledom je obuhvaćeno 82 aktivna vučna vozila, od ukupno 169 vozila u posjedu, od toga: 32 električne lokomotive i 50 dizel lokomotiva.

U HŽ Putnički prijevoz d.o.o. pregledom je obuhvaćeno 181 vučno vozilo od toga 41 električna lokomotiva, 25 dizel lokomotiva, 43 EMV i 72 DMV.

U HŽ Infrastruktura d.o.o. pregledom je obuhvaćeno 82 motorna vozila za posebne namjene.

U ENNA Transport d.o.o. pregledom je obuhvaćeno 13 vučnih vozila, od toga 8 električnih lokomotiva i 5 dizel lokomotiva.

U SŽ-Tovorni promet d.o.o. pregledom je obuhvaćeno 18 vučnih vozila, od toga 12 električnih lokomotiva i 6 dizel lokomotiva.

U Transagent Rail d.o.o. pregledom je obuhvaćeno 7 električnih lokomotiva.

U THM pregledom je obuhvaćeno 10 električnih lokomotiva.

Inspekcijski pregledi provođenja tehnološkog postupka održavanja vučnih vozila obavljen je kod ovlaštenih održavatelja : TSŽV (3) , TŽV-Gredelj (1) i RELOC u KONČAR-Električna vozila (1).

Inspekcijski pregledi tehničke ispravnosti vučnih vozila u tijeku prometu obavljani su kod željezničkih prijevoznika : HŽ Putnički prijevoz d.o.o., HŽ Cargo d.o.o., ENNA Transport d.o.o., Rail Cargo Carrier-Croatia d.o.o., Rail & Sea d.o.o., THM, Transagent Rail d.o.o. i SŽ-Tovorni promet d.o.o., te su pregledana sljedeća vučna vozila :

- 7 EMV serije 6112
- 1 DMV serije 1426
- 1 DMV serije 7022
- 2 DMV serije 7023
- 11 DHMV serije 7121
- 13 DHMV serije 7122
- 4 DHMV serije 7123
- 1 DMV serije 7711
- 1 DMV serije 7713
- 2 EL serije 0400
- 1 EL serije 0430
- 7 EL serije 1141
- 1 EL serije 1142
- 2 EL serije 1116
- 1 EL serije 1541
- 1 EL serije 6182
- 3 EL serije 6193
- 2 DEL serije 2041
- 5 DEL serije 2044
- 10 DEL serije 2062
- 1 DEL serije 2063
- 1 DHL serije 2132

Inspekcijskim pregledom 81 vučnih vozila utvrđene su neispravnosti za koje su poduzete mjere na mjestu utvrđivanja neispravnosti upućivanjem vučnih vozila na popravak u radionicu:

- neispravan glavni kompresor zraka kola A (1 EMV 6112),
- višestruko ispadanje pretvarača glavnog pogona (1 EMV 6112),
- neispravan hidraulični prijenosnik HP (1 DMV 7121),
- neispravna ulazna vrata (1 DMV 7122),
- razlika u radu DM1 / DM2 (1 DMV 7121),
- neispravan instrument (manometar / termometar / broj sati rada DM) - na 3 vučna vozila (2 DMV 7121 i 1 DMV 7122),
- nedostatak pijeska u spremnicima pjeskare (1 DMV 7711),
- blokiran kotač (1 DEL 2044),
- nepravilno nalijezanje kočnih umetaka (1 DEL 2062),
- neispravan kočni cilindar (1 DEL 2062),
- hod klipa kočnog cilindra veći od 65 mm na 2 vučna vozila (1 DEL 2044 i 1 DEL 2062)
- neispravna poluspojka GV (1 DEL 2063),
- umjeriti manometre (1 DEL 2063),
- curenje ulja po električnim kablovima vučnog motora (1 DEL 2062).

- Natpisi i oznake na vučnim vozilima – na 3 vučna vozila (2 DMV 7122 nedostaje natpis datum revizije i 1 EMV 6112 reklame po natpisima) – upućuju se u radionicu na ponovno opisivanje i uklanjanje reklame.
- Aparati za gašenje požara – istekao rok periodičkog pregleda na 3 EL (2 EL 6182 i 1 EL 6193) – iste zamijeniti na SKP.

Ukupno je utvrđeno 25 neispravnosti na 21 vučnom vozilu.

IV. Nadzor vučenih vozila

U području vučenih željezničkih vozila obavljeno je 117 inspekcijskih nadzora/pregleda:

- 38 inspekcijskih pregleda tehničke ispravnosti vučenih vozila u prometu (ukupno 620 vučenih vozila):
- 7 teretnih vagona Federacije BiH serije E
- 1 teretni vagon Cargo Srbije serije K
- 20 teretnih vagona Cargo Srbije serije R
- 5 teretnih vagona Cargo Srbije serije S
- 8 vagona cisterni Bugarskog Carga serije Z
- 8 teretnih vagona Slovačkog Carga serije S
- 21 teretnih vagona Tovornog prometa, SLO željeznice, serije T
- 1 vagon cisterna Deutsche Bahna (DB) serije Z
- 11 teretnih vagona Deutsche Bahna (DB) serije S
- 53 vagona cisterni DB, FRA i NL prijevoznika serije Z
- 83 vagon cisterni INA Industrija nafte d.d. serije Z
- 173 teretna vagona HŽ Cargo d.o.o. serije T
- 27 teretnih vagona HŽ Cargo d.o.o. serije F
- 1 teretni vagon HŽ Cargo d.o.o. serije H
- 3 teretna vagona HŽ Cargo d.o.o. serije K
- 48 vagona cisterni HŽ Cargo d.o.o. serije Z
- 42 teretna vagona HŽ Cargo d.o.o. serije R
- 5 teretnih vagona HŽ Cargo d.o.o. serije L
- 83 teretnih vagona HŽ Cargo d.o.o. serije E
- 4 teretna vagon HŽ Cargo serije S
- 1 teretni vagona HŽ Cargo serije U
- 2 putnička vagona HŽ Putnički prijevoz d.o.o. serije Bc
- 6 putničkih vagona HŽ Putnički prijevoz d.o.o. serije B
- 5 putničkih vagona HŽ Putnički prijevoz d.o.o. serije B
- 2 putnička vagona HŽ Putnički prijevoz d.o.o. serije AB

- 3 nadzora održavatelja vučenih vozila,
- 38 inspekcijskih pregleda održavanja,
- 38 inspekcijskih pregleda natpisa i oznaka na željezničkim vozilima.

Tijekom obavljanja inspekcijskog pregleda nisu utvrđeni nedostaci - nepravilnosti koje bi zahtijevale poduzimanje propisanih mjera.

Pregledom su obuhvaćeni željeznički prijevoznici (posjednici vučenih vozila) i održavatelji vučenih vozila. Inspekcijski pregled tehničke ispravnosti vučenih vozila u prometu obavljen je nad željezničkim prijevoznicima (posjednicima vučenih vozila) - HŽ Putnički prijevoz d.o.o., HŽ Cargo d.o.o., Slovenske željeznice (putnički vagoni), DB, Cargo Srbije, Željeznice Federacije BiH, INA Industrija nafte, Slovačke željeznice, MAV (teretni i putnički vagoni), Državne željeznice Bugarske, te privatni prijevoznici Slovačke, Francuske i Nizozemske.

Inspekcijski pregled održavatelja vučenih vozila obavljen je u društvima Održavanje vagona d.o.o. (Pogoni Čakovec, Bjelovar).

V. Nadzor izvršnih radnika

Iz područja nadzora izvršnog osoblja obavljeno je 80 inspekcijskih pregleda-nadzora, koji su se odnosili na:

- stručnu osposobljenost
- zdravstvenu sposobnost i
- poučavanje.

Tijekom obavljanja inspekcijskih nadzora nisu utvrđene nepravilnosti koje bi zahtijevale poduzimanje odgovarajućih mjera.

VI. Nadzor prijevoza opasnih tvari

U području prijevoza opasnih tvari obavljena su 2 inspekcijska nadzora, odnosno 2 inspekcijska pregleda, koja se odnose na poslove sigurnosnog savjetnika i stručna poduka osoblja u prijevozu opasnih tvari.

Navedenim pregledima nisu utvrđene nepravilnosti i nedostaci.

VII. Nadzor prometno-upravljačkog i signalno-sigurnosnog podsustava

Iz područja nadzora prometno-upravljačkog i signalno-sigurnosnog podsustava obavljeno je 5 inspekcijskih nadzora, odnosno 583 inspekcijska pregleda, od čega:

- 27 pregleda funkcionalne ispravnosti vanjskog dijela signalno sigurnosnog uređaja (signali, signalne oznake) iz upravljačnice vučnog vozila
- 12 pregleda mehaničkih signalno-sigurnosnih uređaja (likovni signali)
- 105 pregleda relejnih i elektroničkih signalno-sigurnosnih uređaja
- 297 pregleda telekomunikacijskih uređaja (željeznička vozila opremljena RD uređajem, T ormari) i
- 142 željezničko cestovni prijelazi (mehanički, relejni, elektronički).

Za uklanjanje utvrđenih nepravilnosti su izdana 2 usmena rješenja, te 19 izrečenih mjera na licu mjesta.

VIII. Protupožarne aktivnosti

U okviru Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2021. godini Vlade RH, u razdoblju od svibnja do rujna sveukupno je obavljen 31 inspekcijski nadzor/pregled nad 6 subjekata željezničkog prometa na 18 lokacija (kolodvora, dionica).

Tablica 9 – Pregled inspekcijskih pregleda - nadzora za 2021. godinu

Segment nadzora	Područje nadzor	Broj inspekcijskih pregleda	Ukupan broj inspekcijskih pregleda-nadzora	Poduzete mjere
željeznička infrastruktura	gornji ustroj	2	16	**
	objekti	4		1 rješenje o uklanjanju nepravilnosti
	pružni pojas / slobodni profil	7		1 rješenje o uklanjanju nepravilnosti
	modernizacija pruga	3		**
obavljanje sigurnog tijeka	odvijanje i upravljanje prometom	33	56	**

željezničkog prometa	upravljanje vožnjom vlaka i nadzor strojovođa te voznog osoblja	7		
	sastav, kočenje te označavanje vlakova	16		
željeznička vučna vozila	upravljanje održavanjem posjednika željezničkih vozila	8	175***	za utvrđenih 25 neispravnosti na 21 vučnom vozilu izrečene su mjere na licu mjesta
	nadzor održavatelja vučnih vozila	5		
	tehnička ispravnost vozila u prometu	81		
	natpisa i oznaka na željezničkom vozilu	81		
željeznička vučena vozila	održavanje željezničkih vozila	38	117****	**
	nadzor održavatelja vučenih vozila	3		
	tehnička ispravnost vozila u prometu	38		
	natpisa i oznaka na željezničkom vozilu	38		
izvršno osoblje	stručna osposobljenost	20	80*****	za utvrđenu nepravilnost vezanu za upravljanjem vožnjom vlaka, donijet je 1 obavezni prekršajni nalog
	zdravstvena sposobnost	20		
	poučavanje	12		
	upravljanje vožnjom vlaka	16		
	psihofizičkog stanja	12		
prijevoz opasnih tvari	poslovi sigurnosnog savjetnika	1	2	**
	stručna poduka osoblja u prijevozu opasnih tvari	1		
prometno-upravljački i signalno-sigurnosni podsustav	pregled vanjskog dijela uređaja signalno sigurnosnog uređaja (signali, signalne oznake)	27	583	za utvrđene nepravilnosti donijeta su 2 usmena rješenja i 19 izrečenih mjera na licu mjesta
	pregled mehaničkih signalno-sigurnosnih uređaja	12		
	pregled relejnih, elektrelejnih, elektroničkih signalno-sigurnosnih uređaja	105		
	pregled telekomunikacijskih uređaja	297		

	pregled željezničko cestovnih prijelaza (mehanički, relejni, elektrorelejni, elektronički)	142		
UKUPNO:			1029	

Legenda:

*	Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava (Narodne novine br. 63/2020)
**	Nisu utvrđene nepravilnosti koje bi zahtijevale poduzimanje propisanih mjera
***	Pregledom je obuhvaćeno 81 vučno vozilo
****	Pregledom je obuhvaćeno 620 vučenih vozila
*****	Pregledom je obuhvaćeno 3430 izvršnih radnika (uključivo strojovođe)

8. Primjena zajedničkih sigurnosnih metoda (CSM)

8.1. Sustav upravljanja sigurnošću

Sudionici željezničkog sustava (prije svega: upravitelj infrastrukture, željeznički prijevoznici i subjekti nadležni za održavanje) moraju shvatiti i utvrditi potrebe poboljšanja svojih SMS-a na temeljima principa upravljanja rizicima, kulture sigurnosti, razvoja sustava upravljanja na principima QMS-a (Planiraj-Provedi-Provjeri-Poboljšaj; u daljnjem tekstu: 4P), primjene tehničkih specifikacija interoperabilnosti te podržavanja uvođenja jedinstvenog sustava Europskih željeznica kroz pripremu za uvođenje 4. željezničkog paketa.

Elementi programa Strategije pri tom zahtijevaju posebnu pažnju i napor pri provedbi i održavanju SMS-a te nužnost audita od strane Agencije. Audit SMS-a od strane Agencije trebaju dobiti u narednom periodu novu kvalitetu kroz dodatno osposobljavanje vodećih auditora (lead assessor) te razvoj i unapređenje procesa audita (standardizacija procesa). Uvažavajući sve zahtjeve i obveze utvrđene zakonskom regulativom i izravno primjenjivim propisima Europske unije, ASŽ će se zalagati za razvoj SMS-a utemeljen na sustavu upravljanja kvalitetom (prema HRN EN ISO 9001:2015) te povezivanju sustava (integracija sustava).

8.2. Procjena rizika

Razvoj i unapređenje sigurnosti željezničkog sustava potrebno je temeljiti na principu upravljanja rizicima. U narednom razdoblju ASŽ će i dalje usmjeravati vlastite procese (posebno kroz inspekcijski nadzor), a sukladno tome i procese upravitelja infrastrukture, željezničkih prijevoznika, te ECM-a (kroz redovite nadzore i održavanja sustava upravljanja sigurnošću - SMS) prema ovome pristupu.

U cilju utvrđivanja prioriteta i opsega nadzora, Agencija kontinuirano procjenjuje opće rizike unutar željezničkog sustava u suradnji sa željezničkim sektorom - prvenstveno s upraviteljem infrastrukture, željezničkim prijevoznicima, subjektima nadležnim za održavanje (ECM), te s ostalim dionicima željezničkog sustava kao što je industrija, njihovi dobavljači i slično.

ASŽ u sklopu procjene rizika primjenjuje zajedničku sigurnosnu metodu za vrednovanje i procjenu rizika sukladno Uredbi (EU) 402/2013 te utvrđuje specifične metode i tehnike za utvrđivanje rizika.

ASŽ zajedno sa željezničkim sektorom usuglašava opće rizike koji su sastavni dio Strategije nadzora, a vezano za: hazarde (pojave i događaje), njihove posljedice (koje se odnose na sigurnosne aspekte - sigurnosne indikatore), učestalost i ozbiljnost posljedica hazarda, razinu procijenjenih rizika, sigurnosne zahtjeve i ispunjavanje sigurnosnih ciljeva te utvrđivanje opsega i prioriteta nadzora u narednom periodu

Elementi programa Strategije zahtijevaju posebnu brigu i napore kod provedbe i održavanja SMS-a, u sklopu promicanja kulture sigurnosti, osposobljavanja za upravljanje/procjenu rizika te praktičnu provedbu *Uredbe komisije (EU) o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika* (Uredba (EU) 402/2013).

Uzimajući u obzir Strategiju nadzora i analizu rizika temeljem svih raspoloživih podataka dobivenih unutar željezničkog sustava, Agencija daje ocjenu područja općih rizika kao polazište za određivanje prioriteta nadzora, kako slijedi.

a. Sustavi upravljanja rizikom (SMS)

Nakon izdavanja jedinstvene potvrde o sigurnosti (za željezničke prijevoznike) ili uvjerenja o sigurnosti (za upravitelje infrastrukture) Agencija primjenjuje nadzor sukladno Strategiji nadzora i Uredbi (EU) 2018/761. U pogledu nadzora željezničkih prijevoznika potrebno je voditi računa da se novi prijevoznici pregledavaju češće (minimalno jednom godišnje, a po potrebi i češće), dok je za starije prijevoznike koji su prisutni na željezničkoj mreži Republike Hrvatske već duži period (minimalno 5 godina) ovaj nadzor može biti i rjeđi. Prema dosadašnjim analizama prethodnih nadzora utvrđuje se da i dalje postoje velik prostor za poboljšavanje SMS-a u sektoru (kod željezničkih prijevoznika/upravitelja infrastrukture) u pogledu sposobnosti upravljanja rizicima te se u sklopu toga još uvijek nedovoljno upotrebljavaju zajedničke sigurnosne metode propisane uredbama (EU) 402/2013 i (EU) 1078/2012, pa se ovo područje treba posebno kontrolirati u narednom razdoblju.

b. Željeznička vozila

U sklopu nadzora SMS-a i inspekcijskog nadzora potrebno je posebnu pozornost usmjeriti na vozila koja su starija preko 30 godina i pri kraju su životnog vijeka. Elementi Programa nadzora zahtijevaju posebnu pažnju i adekvatan nadzor rizika (detaljnije procjene rizika od strane željezničkih prijevoznika/upravitelja infrastrukture). Održavanje starih vozila traži i potrebna poboljšanja i odgovarajuće modernizacije – rekonstrukcije koje moraju biti kvalitetno planirane, o čemu Agencija mora imati pravovremena saznanja kako bi se na vrijeme utvrdili i proveli svi potrebni postupci odobrenja za puštanje u uporabu/stavljanje na tržište takvih vozila.

U sklopu ovog elementa posebno je potrebno voditi računa o postupcima održavanja vozila koje provodi ECM, a posebno kroz sustavne nadzore od strane Agencije kao i dosljedne primjene regulative kod certificiranja novih i održavanja postojećih ECM-a.

c. Infrastrukturni podsustavi

Još uvijek značajan dio infrastrukturnih podsustava zahtijeva veliku pozornost u pogledu tekućeg održavanja i zamjene zastarjele opreme. Elementi Programa nadzora i dalje zahtijevaju poseban fokus nadzor glede tekućeg održavanja i zamjene zastarjele opreme, pogotovo za relativno velik broj nezaštićenih željezničko-cestovnih prijelaza u razini (u nastavku: ŽCP).

Posebnu pozornost kod ovog elementa Strategije treba biti na procjenama rizika postojećih ŽCP-a te dosljednoj primjeni sigurnosnih zahtjeva za njihovo puštanje u uporabu sukladno Zakonu i ostaloj sigurnosnoj regulativi. Upravitelj infrastrukture mora kroz svoj SMS utvrditi sve sigurnosne aspekte prometno-upravljačkog i signalno-sigurnosnog podsustava i njegovih sastavnih dijelova, a posebno utvrditi jasnu strategiju održavanja postojećih i uvođenja novih ŽCP-ova. U sklopu ovog prioriteta Agencija će biti fokusirana na neovisne sigurnosne analize sklopova i dijelova koji se ugrađuju u ŽCP-e, a posebno vezano za sigurnosnu integraciju ŽCP-a koji su rekonstruirani na temeljima starih sklopova/dijelova uz integraciju novih sastavnih dijelova/sklopova kao i „EZ“ potvrde o sukladnosti koje izdaju neovisna tijelo (DeBo/NoBo).

d. Subjekti nadležni za održavanje (ECM)

Kada starost željezničkog vozila prelazi 30 godina, što ne bi trebalo predstavljati sigurnosni problem dokle god je vozilo održavano na način da su svi povezani rizici pod kontrolom i nadzorom, elementi Programa nadzora zahtijevaju posebnu pažnju oko nadzora radionica vezano za održavanje starih vozila te funkcija održavanja sukladno Uredbi (EU) br. 2019/779¹⁷ kao i iskustva oko primjene zajedničke sigurnosne metode prema Uredbi (EU) 1078/2012¹⁸.

e. Zajednički sigurnosni pokazatelji (CSI)

Agencija je, sukladno Zakonu, obvezna svake godine u sklopu Godišnjeg izvješća dostaviti Vladi, između ostalog, i podatke o zajedničkim sigurnosnim pokazateljima temeljem izvješća o sigurnosti upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika.

Elementi Programa nadzora zahtijevaju posebnu pažnju glede svakog od iskazanih pokazatelja u pogledu određivanja korektivnog djelovanja i unapređivanja SMS-a kod upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika. U sklopu toga posebno je potrebno u sklopu nadzora SMS-a djelovati na razvoj i unapređenje nacionalnih pokazatelja. Sigurnosni pokazatelji važan su element sigurnosnih mjerenja i iskazivanja stanja sigurnosti te ostvarenja sigurnosnih ciljeva unutar SMS-a. Agencija se treba posebno oslanjati na predkazivače nesreća kod donošenja odluka utemeljenih na procjenama rizika kod svih subjekata nadzora.

¹⁷ Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/779 od 16. svibnja 2019. o utvrđivanju detaljnih odredbi o sustavu izdavanja ovlaštenja subjektima nadležnima za održavanje vozila na temelju Direktive (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) br. 445/2011 (Tekst značajan za EGP.); OJ L 139I, 27.5.2019, p. 360–389

¹⁸ Uredba Komisije (EU) br. 1078/2012 od 16. studenoga 2012. o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za kontrolu koju će primjenjivati željeznički prijevoznici i upravitelji infrastrukture nakon izdanog rješenja o sigurnosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i rješenja o sigurnosti za obavljanje usluga željezničkog prijevoza te subjekti nadležni za održavanje Tekst značajan za EGP; OJ L 320, 17.11.2012, p. 8–13

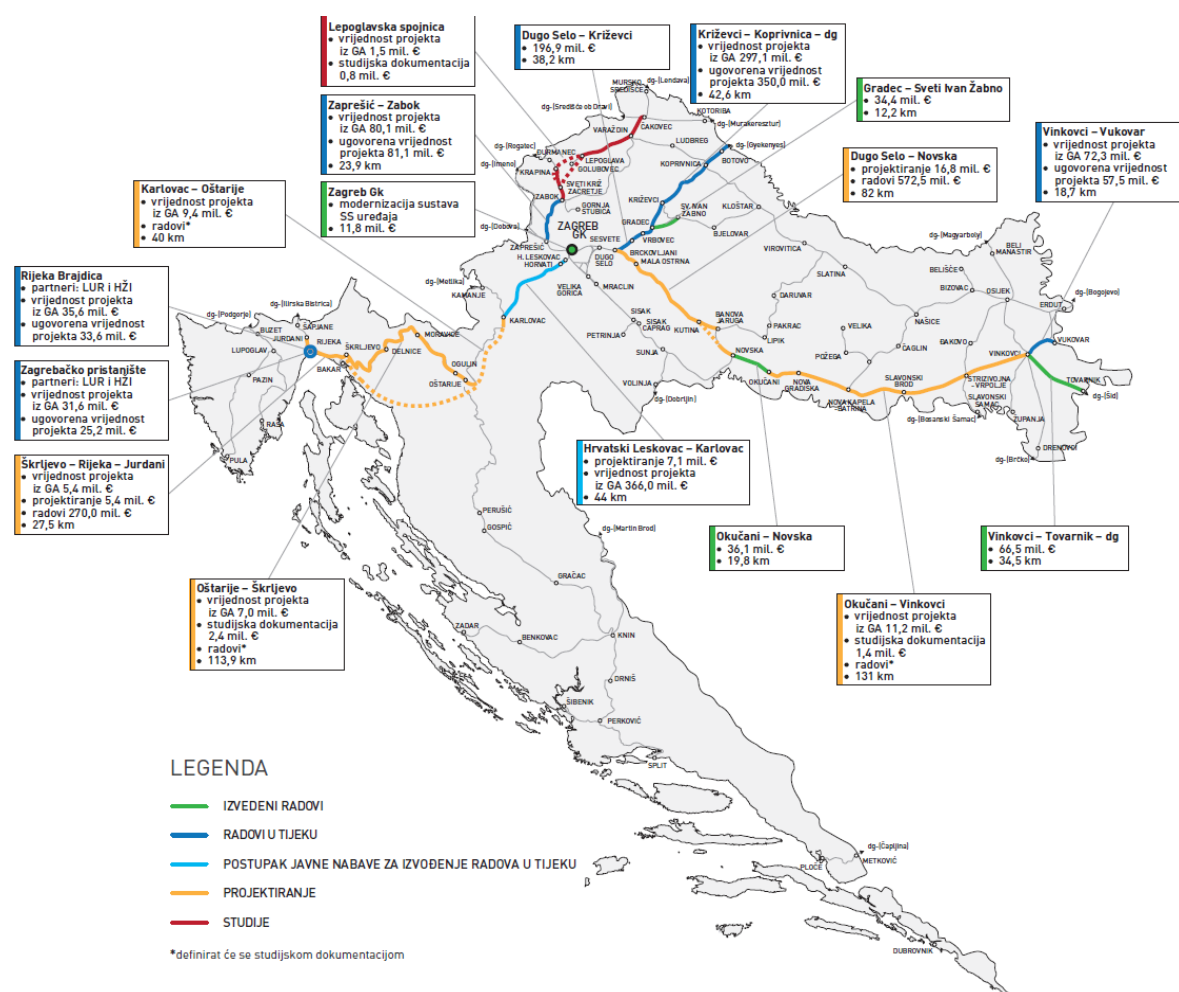
8.3. Unutarnji nadzor SMS-a

Primjena zajedničkih sigurnosnih metoda (CSM) kod nadzora sustava upravljanja sigurnošću (SMS) kod željezničkih prijevoznika i upravitelja infrastruktura pojašnjeni su kroz poglavlja 6.3 (Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture) i 6.1 (Nadzori sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture).

8.4. Sudjelovanje i implementacija EU projekata

Sudjelovanje u EU projektima poglavito se odražava kroz aktivnosti odobrenja za puštanje strukturnih podsustava u uporabu projektiranih i izvedenih od strane upravitelja infrastrukture, a financiranih sredstvima EU (slika 5.).

Slika 5 – Pregled projekata modernizacije pruga financiranih sredstvima EU fondova (HŽI d.o.o.)

9. Kultura sigurnosti

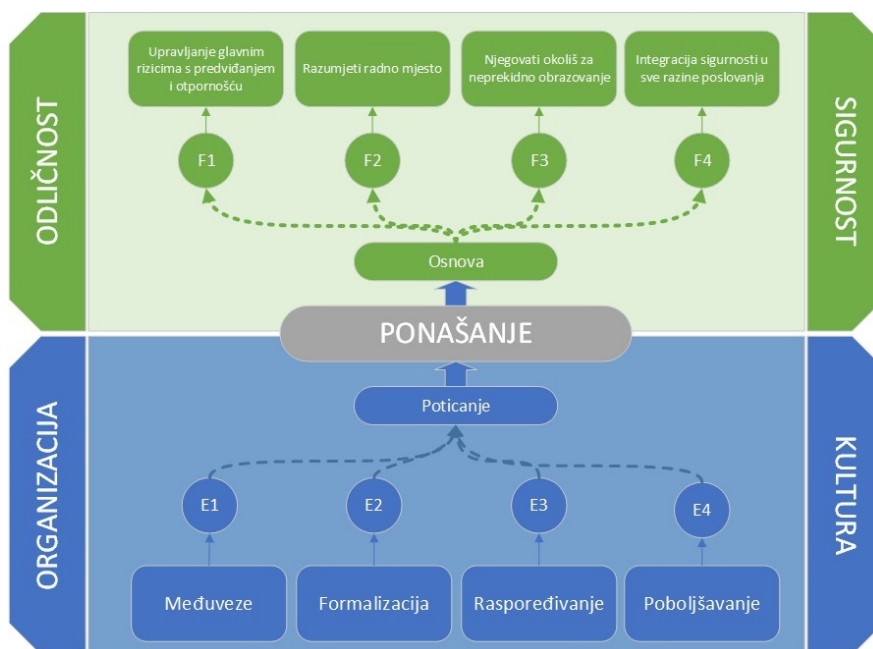
9.1. Razvoj sigurnosne kulture

ASŽ je u proteklom periodu poticala i pratila razvoj sigurnosne kulture unutar sektora, prvenstveno kod upravitelja infrastrukture, željezničkih prijevoznika i subjekata nadležnih za održavanje (ECM). Model za koji se zauzimamo je onaj koji je utvrdila i promovira ERA.

Model razvoja kulture sigurnost (Slika 6) se sastoji od dvije komponente: **temelja željezničke sigurnosti**, koji mora biti ispunjen od strane dionika željezničkog sustava kako bi održavao sigurnost i osigurao njezinu provedbu i stvaratelja tj. **poticatelja kulture**, koji oblikuju i kreiraju organizacijsku kulturu.

Temelji sigurnosne kulture predstavljaju pet sveobuhvatnih principa, zasnovanih na karakteristikama željezničkog sektora i na postojećoj kulturi sigurnosti – **(F1) upravljanje glavnim rizicima s predviđanjem i otpornošću**, **(F2) razumjeti radno mjesto**, **(F3) njegovati okoliš za neprekidno obrazovanje** i **(F4) integracija sigurnosti u sve razine poslovanja**.

Temelji željezničke sigurnosti oslanjaju se na principu ergonomije aktivnosti, koja razlikuje zadatak (propisani rad: očekivani rezultati na osnovi definiranih uvjeta) od aktivnosti (učinak – efektivan rad: uočeni rezultati na osnovi realnih uvjeta). Aktivnosti se pažljivo planiraju na način da se predviđaju štetne situacije.

Slika 6 – Model razvoja kulture sigurnosti

Potrebna je ljudska fleksibilnost i kreativnost kako bi se suprotstavili neočekivanim situacijama i kako bi održali funkcioniranje sustava.

Organizacijska kultura razvija se kroz različite elementarne aktivnosti unutar organizacije. Razlikujemo četiri poticatelja – stvaratelja kulture, koji oblikuju organizacijsku kulturu, kroz **(E1) interaktivni pristup**, gdje sudionici realizacije kulture na svim organizacijskim razinama izmjenjuju mišljenja kroz formalni i neformalni dijalog, potičući pri tome međusobno uvažavanje i usklađivanje, sporazumijevanje i očekivanja. Na temelju takvog razumijevanja sigurnosti, organizacija kreće u **(E2) formalizaciju** kroz distribuciju zadataka, uloga i odgovornosti, opisivanje procedura i pravila. Na **(E3) razini raspoređivanja (širenja)** organizacijskih ciljeva kulture, pravila i procedure se provode kroz razne forme informacija i obrazovanja. Kroz **(E4) poboljšanja**, organizacija će neprestano poboljšavati kulturu sigurnosti na svim razinama.

ASŽ je potpisnik Deklaracije kulture sigurnosti Europskih željeznica (engl. *The European Railway Safety Declaration* – u daljnjem tekstu: Deklaracija), koja je potpisana u sklopu "Railway Safety Summit", događanja koje je u organizaciji ERA-e i naše Agencije kao domaćina, održano u Dubrovniku od 10. do 12. travnja 2018. godine. Deklaraciju kao opća načela sigurnosne kulture ASŽ promiče unutar čitavog željezničkog sektora i to je trajni zadatak koji se planira kroz Program rada i razvoja Agencije.

9.2. Inicijativa sigurnosne kulture

U proteklom periodu ASŽ je tijekom nadzora sustava upravljanja sigurnošću (audita) kod upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika imala poseban fokus na ocjeni promocije sigurnosne kulture i provedbi odgovarajućeg modela sigurnosne kulture (zajedno s Deklaracijom) s obzirom na regulatorne obveze u kontekstu 4. željezničkog paketa.

9.3. Projekti i komunikacija

ASŽ tijekom 2021. godine nije imala posebnih projekata vezanih uz promociju i razvoj sigurnosne kulture već je učinak primjene sigurnosne kulture provjeravala tijekom nadzora sustava upravljanja sigurnošću kod željezničkih prijevoznika/upravitelja infrastrukture/ECM-a i na taj način je komunicirala sa sektorom.

10. Uvođenje sustava upravljanja kvalitetom

Zajednički okvir za procjenu (ZOP, eng. CAF – *Common Assessment Framework*) je model upravljanja potpunom kvalitetom (eng. *Total Quality Management*, TQM). Osmišljen je za uporabu u svim dijelovima javnog sektora, a primjenjiv je na nacionalnoj, regionalnoj (područnoj) i lokalnoj razini. Iako je ZOP razvijen u europskom kontekstu, može se primijeniti u svim javnim organizacijama u svijetu.

ZOP se temelji na pretpostavci da se izvrsni rezultati u području organizacijskih učinaka, odnosa s građanima/korisnicima, ljudskih resursa i utjecaja na društvo postižu na temelju vodstva usmjerenog na strategije i planiranje, zaposlenike, partnerstva, resurse i procese.

Slika 8 - Model ZOP-a koji objašnjava uzročno-posljedični odnos između organizacijskih čimbenika i rezultata rada

U kontekstu ZOP-a sustav upravljanja kvalitetom (SUK) formalizirani je sustav koji dokumentira procese, postupke i odgovornosti za postizanje politika i ciljeva kvalitete, odnosno ima za cilj poboljšanje i optimizaciju procesa, smanjenje troškova, bolje upravljanje ljudskim potencijalima te kontinuirano podizanje učinkovitosti tijela javne uprave.

S ciljem uvođenja sustava upravljanja kvalitetom Agencija se u travnju 2020. godine prijavila,

a zatim u 2021. nastavila aktivnosti na implementaciji projekta Ministarstva pravosuđa i uprave: “Uvođenje sustava upravljanja kvalitetom u javnu upravu RH” financiranog iz Operativnog programa “Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.” te je odabrana kao jedno od 118 pilot tijela.

Odlukom o Radnoj skupini za optimizaciju i standardizaciju poslovnih procesa u projektu “Uvođenje sustava upravljanja kvalitetom u javnu upravu RH”, KLASA: 910-01/20-01/30, URBROJ: 515-06-01/2-20-7, od 25. svibnja 2020. godine, ministar uprave nominirao je zaposlenicu Agencije članom radne skupine za realizaciju aktivnosti Elementa 1. Optimizacija i standardizacija poslovnih procesa.

Osim benefita za Agenciju i njene zaposlenike, cilj Agencije je da uvođenje sustava upravljanja kvalitetom donose i brojne benefite za korisnike usluga. Korisnicima će izvršavanje aktivnosti s kojima se susreću tijekom određenih procesa biti znatno jednostavnije jer će broj fizičkih odlazaka u različite organizacije kao i broj potrebnih dokumenata biti uvelike smanjen.

Tijekom 2021. godine Agencija je sudjelovala u provedbi istraživanja među zaposlenicima u pilot tijelima ispunjavanjem primjerenih anketnih upitnika i u pripremnim edukacijama za implementaciju i primjenu Metodologije za optimizaciju i standardizaciju poslovnih procesa.

ANNEX: Progress with Interoperability

1. Lines excluded from the scope of IOP/SAF Directive (end of year)

1a	Length of lines excluded from the scope of application of the IOP Directive [km]	0
1b	Length of lines excluded from the scope of application of the SAF Directive [km]	0

Please provide the list of lines excluded:

2. Length of new lines authorized by NSA (during the reporting year)

2a	Total length of lines [km]	0
----	----------------------------	---

3. PRM adapted stations (end of year)

3a	PRM TSI compliant railway stations	0
3b	PRM TSI compliant railway stations - partial TSI compliance	0
3c	Accessible railway stations	14
3d	Other stations	1

4. Train driver licenses (end of year)

4a	Total number of valid European licenses issued in accordance with the Directive 2007/59/EC (as amended)	70
4b	Number of newly issued European licenses (first issuance)	70

5. Number of vehicles authorised under the interoperability Directive (EU) 2016/797 (during the reporting year)

5a	First authorisations (article 14(1)(a) Regulation (EU) 2018/545) - total	1
5aa	Freight wagons	0
5ab	Passenger coaches	0
5ac	Thermal or electric traction units	1
5ad	Self-propelling thermal or electric passenger trains	0

5ae	Special vehicles/OTM	0
5b	Renewed vehicle type authorisations (article 14(1)(b) Regulation (EU) 2018/545) - total	3
5ba	Freight wagons	0
5bb	Passenger coaches	0
5bc	Thermal or electric traction units	2
5bd	Self-propelling thermal or electric passenger trains	0
5be	Special vehicles/OTM	1
5c	Extended area of use authorisations (article 14(1)(c) Regulation (EU) 2018/545) - total	
5ca	Freight wagons	
5cb	Passenger coaches	
5cc	Thermal or electric traction units	
5cd	Self-propelling thermal or electric passenger trains	
5ce	Special vehicles/OTM	
5d	New authorisations (article 14(1)(d) Regulation (EU) - total	
5da	Freight wagons	
5db	Passenger coaches	
5dc	Thermal or electric traction units	
5de	Self-propelling thermal or electric passenger trains	
5df	Special vehicles/OTM	
5e	Authorisations in conformity to type (article 14(1)(e) Regulation (EU) - total	12
5ea	Freight wagons	0
5eb	Passenger coaches	0
5ec	Thermal or electric traction units	6
5ee	Self-propelling thermal or electric passenger trains	6
5ef	Special vehicles/OTM	0

6. ERTMS equipped vehicles (total fleet, end of year)

6a	Tractive vehicles including trainsets equipped with ERTMS Level 1	12
----	---	----

6b	Tractive vehicles including trainsets equipped with ERTMS Level 2	0
6c	Tractive vehicles including trainsets – no ERTMS installed	0

7. Number of NSA staff (full time equivalent employees) by the end of year

7a	FTE staff involved in safety certification	1
7b	FTE staff involved in vehicle authorization	4
7c	FTE staff involved in supervision	10
7d	FTE staff involved in other railway-related tasks	3

Klasa: 023-01/22-06/01

Urbroj: 387-02-22-01

ASŽ za sigurnost željezničkog prometa

Croatian Railway Safety Agency

Radnička cesta 39 | HR-10000 | Zagreb | Croatia |